

EBA/GL/2021/16

---

16. prosinca 2021.

Smjernice

---

o značajkama pristupa nadzoru sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku i mjerama koje se poduzimaju kada se provodi nadzor koji se temelji na procjeni rizika u skladu s člankom 48. stavkom 10. Direktive (EU) 2015/849 (kojima se izmjenjuju Zajedničke smjernice ESAs/2016/72)

Smjernice o nadzoru koji se temelji na riziku

1. Obveze u pogledu usklađenosti i izvješćivanja

Status ovih smjernica

1. Ovaj dokument sadržava smjernice donesene na temelju članka 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010¹. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela i financijske institucije moraju ulagati napore da se usklade s ovim smjernicama.
2. U smjernicama se iznosi stajalište EBA-e o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora ili o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela određena člankom 4. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 na koja se smjernice primjenjuju trebaju se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje prakse (npr. izmjenama svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući slučajeve kada su smjernice prvenstveno upućene institucijama.

Zahtjevi u pogledu izvješćivanja

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela moraju obavijestiti EBA-u o tome jesu li usklađena ili namjeravaju li se uskladiti s ovim smjernicama, odnosno o razlozima neusklađenosti do 06.06.2022. U slučaju izostanka takve obavijesti unutar tog roka EBA će smatrati da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti se dostavljaju slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na mrežnom mjestu EBA-e s naznakom „EBA/GL/2021/16”. Obavijesti bi trebale dostaviti osobe s odgovarajućom nadležnošću za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela. Svaka se promjena statusa usklađenosti također mora prijaviti EBA-i.
4. Obavijesti će se objaviti na mrežnom mjestu EBA-e u skladu s člankom 16. stavkom 3.

---

¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

2. Predmet, područje primjene i definicije

Predmet

5. Ovim smjernicama utvrđuju se značajke pristupa nadzoru sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma (SPNFT) koji se temelji na riziku i mjerama koje bi nadležna tijela trebala poduzeti kada se provodi nadzor koji se temelji na procjeni rizika u skladu s člankom 48. stavkom 10. Direktive (EU) 2015/849².

Područje primjene

6. Nadležna tijela trebala bi primijeniti ove smjernice pri izradi, provedbi, izmjeni i jačanju svojeg modela nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku.

Adresati

7. Ove su smjernice upućene nadležnim tijelima kako su definirana u članku 4. stavku 2. točki iii. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Definicije

8. Osim ako je drugačije naznačeno, pojmovi upotrijebljeni i utvrđeni u Direktivi (EU) 2015/849 imaju isto značenje u ovim smjernicama. Osim toga, za potrebe ovih smjernica primjenjuju se sljedeće definicije:

Ad hoc nadzor	jest nadzor koji je pokrenut zbog određenog događaja ili rizika od pranja novca i financiranja terorizma.
Čimbenici rizika od pranja novca i financiranja terorizma	jesu varijable koje, samostalno ili u kombinaciji, mogu povećati ili smanjiti rizik od pranja novca i financiranja terorizma.
Inherentan rizik	odnosi se na razinu rizika od pranja novca i financiranja terorizma prisutnog u subjektu procjene ili sektoru prije primjene mjera za smanjenje rizika.

---

² Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).

Izravni nadzor u punom opsegu	jest sveobuhvatan nadzor svih sustava i kontrola SPNFT-a koje su proveli subjekti procjene u pogledu svojih poslovnih linija, koji se provodi u prostorijama subjekta procjene.
Klaster	jesu dvije ili više kreditnih institucija ili finansijskih institucija u sektoru koje posjeduju slične značajke i izloženost istim razinama rizika od pranja novca i financiranja terorizma.
Model nadzora koji se temelji na riziku	odnosi se na čitav skup procedura, postupaka i mehanizama koje nadležna tijela upotrebljavaju kako bi izvršavala svoje ovlasti nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma na način koji je razmjern utvrđenim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma.
Nadzorni alati	jesu sve nadzorne mjere koje nadležna tijela mogu poduzeti kako bi zajamčila da su subjekti procjene ispunili svoje obveze u području SPNFT-a.
Naknadni nadzor	jest nadzor kojim se procjenjuje jesu li kod subjekta procjene otklonjeni nedostaci okvira sustava i kontrole SPNFT-a, koji su utvrđeni tijekom prethodne kontrole ili nadzora.
Neizravni nadzor	jest sveobuhvatan nadzor politika i postupaka subjekata procjene u području SPNFT-a, koji se ne provodi u prostorijama subjekata procjene.
Prijetnja	jest potencijalna šteta koju su prouzročili kriminalci, teroristi ili terorističke skupine i njihovi pomagači prošlim, sadašnjim i budućim djelovanjima u vezi s pranjem novca i financiranjem terorizma.
Pristup nadzoru koji se temelji na riziku (engl. risk-based approach (RBA))	jest pristup u okviru kojeg nadležna tijela i subjekti procjene utvrđuju, procjenjuju i stječu razumijevanje rizikâ od pranja novca i financiranja terorizma kojima su izloženi subjekti procjene te poduzimaju mjere za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma koje su proporcionalne tim rizicima.
Profil rizika	odnosi se na sve značajke rizika od pranja novca i financiranja terorizma povezanog sa subjektom procjene ili sektorom/podsektorom, uključujući vrstu i razinu rizika.
Rezidualni rizik	jest razina rizika koji preostaje nakon primjene sustava i kontrola u području SPNFT-a u svrhu uklanjanja inherentnog rizika.
Rizik od pranja novca i financiranja terorizma	jest vjerojatnost i učinak pojave pranja novca i financiranja terorizma.
Rizik u nastajanju	jest rizik koji nikad prije nije bio utvrđen ili postojeći rizik koji se značajno povećao.

Smanjenje rizika	jest odluka o odbijanju sklapanja ili raskidu poslovnog odnosa s pojedinačnim strankama ili kategorijama stranaka povezanim s višim rizikom od pranja novca i financiranja terorizma ili odluka o odbijanju provedbe transakcija s višim rizikom od pranja novca i financiranja terorizma.
Subjekt procjene	jest kreditna institucija ili financijska institucija ili klaster, kategoriziran u skladu s kriterijima koje su utvrdila nadležna tijela.
Tematski nadzor	jest nadzor određenog broja subjekata procjene usmjeren na jedan konkretni aspekt sustava i kontrola tih subjekata procjene u području SPNFT-a ili na vrlo mali broj takvih sustava i kontrola.
Upitnici o sustavu SPNFT-a	jesu redoviti ili ad hoc zahtjevi koje nadležna tijela upućuju subjektima procjene za kvantitativne i/ili kvalitativne podatke i informacije o pokazateljima rizika od pranja novca i financiranja terorizma.

3. Provedba

Datum početka primjene

9. Ove se smjernice počinju primjenjivati tri mjeseca od objave na svim službenim jezicima EU-a [04.07.2022].

Stavljanje izvan snage

10. Sljedeće smjernice stavljaju se izvan snage od dana početka primjene ovih smjernica:

Zajedničke smjernice o značajkama pristupa nadzoru sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku i mjerama koje se poduzimaju kada se provodi nadzor koji se temelji na procjeni rizika (ESAs/2016/72).

4. Smjernice

4.1 Provedba modela nadzora koji se temelji na riziku

4.1.1 Opća razmatranja

11. Nadležna bi tijela trebala primijeniti sljedeća četiri koraka kao dio djelotvornog modela nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku:
  - a) 1. korak – utvrđivanje čimbenika rizika od pranja novca i financiranja terorizma
  - b) 2. korak – procjena rizika
  - c) 3. korak – nadzor sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma i
  - d) 4. korak – praćenje i preispitivanje modela nadzora koji se temelji na riziku.
12. Nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir da nadzor koji se temelji na riziku nije jednokratani postupak, već kontinuiran i cikličan proces.
13. Nadležna bi tijela trebala primjenjivati opća načela utvrđena u točkama 11. i 12. ovih smjernica u cjelokupnom modelu nadzora koji se temelji na riziku.

4.1.2 Proporcionalnost

14. Nadležna bi tijela trebala postupati proporcionalno pri nadzoru subjekata procjene u svrhu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma. Opseg traženih informacija te učestalost i intenzitet nadzornog angažmana i dijalog sa subjektom procjene trebali bi biti razmjerni utvrđenom riziku od pranja novca i financiranja terorizma.
15. Nadležna tijela trebala bi prepoznati da veličina ili sistemska važnost subjekta procjene ne mora sama po sebi upućivati na razmjer njegove izloženosti riziku od pranja novca i financiranja terorizma; male kreditne institucije ili financijske institucije koje nisu sistemski važne svejedno mogu predstavljati visok rizik od pranja novca i financiranja terorizma.

4.1.3 Subjekti procjene

16. Nadležna tijela trebala bi u svakom sektoru utvrditi kreditne ili financijske institucije koje dijele dostatnu količinu sličnih značajki kako bi njihovo grupiranje u jedan klaster bilo opravdano. Zajedničke značajke trebale bi obuhvaćati istu razinu rizika kojem su izložene, među ostalim, njihovu veličinu, prirodu njihova poslovanja, vrstu stranaka kojima pružaju usluge, geografsko područje u kojem posluju ili aktivnosti i njihove kanale dostave. U slučaju kreditnih institucija ili financijskih institucija grupiranih u klaster postupak nadzora koji se temelji na procjeni rizika može se provoditi na kolektivnoj razini samog klastera, umjesto na razini svake pojedinačne kreditne ili financijske institucije unutar tog klastera.

17. Kako bi utvrdila kreditne ili financijske institucije koje možda pripadaju istom klasteru, nadležna bi tijela trebala sagledati njihov poslovni model, sektorsku procjenu rizika, procjenu rizika pojedinačne kreditne ili financijske institucije, kao i ostale relevantne izvore informacija kako je utvrđeno u točkama 30. i 31. ovih smjernica, uključujući informacije prikupljene u okviru njihovih nadzornih aktivnosti.
18. Nadležna tijela trebala bi razmotriti hoće li smatrati kreditne institucije ili financijske institucije u istom sektoru koje su dio iste domaće financijske grupe jednim „subjektom procjene”.
19. Ako nadležno tijelo zna ili na temelju opravdanih razloga sumnja da se rizik povezan s pojedinom kreditnom ili financijskom institucijom u klasteru znatno razlikuje od rizika povezanih s drugim kreditnim ili financijskim institucijama u klasteru, nadležno bi tijelo trebalo izdvojiti takvu kreditnu ili financijsku instituciju iz klastera i procijeniti je pojedinačno ili kao dio drugog klastera kreditnih institucija ili financijskih institucija koje su izložene sličnim razinama rizika od pranja novca i financiranja terorizma. Izdvajanje iz klastera trebalo bi među ostalim obuhvaćati okolnosti u kojima je kreditna ili financijska institucija u stvarnom vlasništvu pojedinaca u čiji se integritet sumnja zbog zabrinutosti povezanih s pranjem novca i financiranjem terorizma, kako je procijenjeno u skladu sa Zajedničkim smjernicama ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti³, ili zato što je unutarnji okvir nadzora kreditne institucije ili financijske institucije manjkav, kako je procijenjeno u skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju⁴, što utječe na ocjenu rezidualnog rizika kreditne institucije ili financijske institucije, ili zato što je kreditna institucija ili financijska institucija uvela značajne promjene svojih proizvoda ili usluga ili je možda spojila te promjene s promjenama u pogledu kanala dostave, stranaka ili različitih geografskih područja na kojima pruža usluge ili proizvode.

4.1.4 Suradnja

20. Nadležna bi tijela trebala surađivati i razmjenjivati sve relevantne informacije međusobno i s ostalim dionicima, uključujući bonitetna nadzorna tijela, financijsko-obavještajne jedinice, porezna tijela, tijela za izvršavanje zakonodavstva, pravosudna tijela i nadzorna tijela za SPNFT trećih zemalja u cilju osiguravanja djelotvornog nadzora subjekata procjene u vezi sa sprečavanjem pranja novca i financiranja terorizma. Sve bi se relevantne informacije trebale razmjenjivati bez odgode. Kada subjekti procjene djeluju na prekograničnoj osnovi, tom bi suradnjom trebalo obuhvatiti nadležna tijela drugih država članica i, kada je potrebno, nadležna tijela trećih zemalja.
21. U svrhu djelotvorne suradnje i razmjene informacija nadležna bi tijela trebala primjenjivati sve mjere i alate za suradnju i koordinaciju kojima raspolažu, uključujući one koje su nadležna tijela morala uspostaviti u skladu s Direktivom (EU) 2015/849. Nadležna bi tijela trebala zajamčiti pouzdanost i kontinuitet tih mjera i alata kako bi smanjila rizik od mogućeg nedostatka informacija. Nadležna bi tijela osobito trebala uzeti u obzir Zajedničke smjernice europskih nadzornih tijela o suradnji i razmjeni informacija za potrebe Direktive (EU) 2015/849 među

³ Zajedničke smjernice ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU, [EBA/GL/2021/06](#).

⁴ EBA-ine Smjernice o internom upravljanju na temelju Direktive 2013/36/EU, [EBA/GL/2021/05](#).

nadležnim tijelima koja nadziru kreditne i financijske institucije⁵, EBA-ine Smjernice o suradnji i razmjeni informacija između bonitetnih nadzornih tijela, nadzornih tijela za SPNFT i financijsko-obavještajnih jedinica u skladu s Direktivom 2019/878⁶ i Multilateralni sporazum između Europske središnje banke i nacionalnih nadležnih tijela u skladu s člankom 57.a stavkom 2. točkom (b) Direktive (EU) 2015/849.⁷

22. Nadležna tijela trebala bi razmotriti opseg i cilj svoje suradnje i razmjene informacija s drugim dionicima, čime se može utvrditi najdjelotvorniji način za tu suradnju jer isti pristup nije nužno primjeren u svim okolnostima. To znači da će možda biti potrebna učestalija suradnja i razmjena informacija s drugim nadležnim tijelima i bonitetnim nadzornim tijelima, koja sudjeluju u nadzoru istog subjekta procjene, nego s financijsko-obavještajnim jedinicama, poreznim tijelima i tijelima za izvršavanje zakonodavstva.
23. Prilikom suradnje i razmjene informacija s drugim dionicima, uključujući tijela za izvršavanje zakonodavstva, porezna tijela te ostala tijela ili agencije, nadležna tijela trebala bi u najvećoj mogućoj mjeri to činiti sukladno nacionalnom pravu. Nadležna tijela trebala bi nastojati razmjenjivati informacije s lokalnim poreznim tijelima u pogledu različitih poreznih kaznenih djela i mehanizama, čime bi se nadležnom tijelu pomoglo u provedbi procjene nastalih rizika od pranja novca kojima mogu biti izloženi subjekti procjene ili sektori. Također mogu razmjenjivati informacije o mogućim preventivnim mjerama u tom području.

4.2 1. korak – utvrđivanje čimbenika rizika i čimbenika smanjenja rizika

4.2.1 Opća razmatranja

24. Nadležna tijela trebala bi utvrditi i razumjeti čimbenike rizika koji će utjecati na izloženost svakog sektora i subjekta procjene rizicima od pranja novca i financiranja terorizma. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala upotrebljavati različite izvore informacija navedene u smjernici 4.2.2. te aktivno surađivati sa sektorom i ostalim nadležnim tijelima, ako je to relevantno, kako je utvrđeno u smjernicama 4.1.4. i 4.4.9.
25. Pri utvrđivanju čimbenika rizika od pranja novca i financiranja terorizma nadležna bi se tijela trebala oslanjati na EBA-ine smjernice o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma u pogledu dubinske analize stranke i čimbenicima koje bi kreditne i financijske institucije trebale razmotriti pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma

---

⁵ Zajedničke smjernice o suradnji i razmjeni informacija za potrebe Direktive (EU) 2015/849 među nadležnim tijelima koja nadziru kreditne i financijske institucije, „Smjernice za kolegije za SPNFT”, [JC 2019 81](#).

⁶ EBA-ine [Smjernice o suradnji i razmjeni informacija između bonitetnih nadzornih tijela, nadzornih tijela za SPNFT i financijsko-obavještajnih jedinica u skladu s člankom 117. stavkom 6. Direktive 2013/36/EU](#), prosinac 2021.

⁷ [Multilateralni sporazum](#) između Europske središnje banke i nacionalnih nadležnih tijela u skladu s člankom 57.a stavkom 2. točkom (b) Direktive (EU) 2015/849.

povezanog s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama u skladu s člankom 17. i člankom 18. stavkom 4. Direktive (EU) 2015/849.⁸

26. Kada su subjekti procjene klasteri, nadležna bi tijela trebala utvrditi relevantne čimbenike koji se temelje na onima navedenima u točkama 44. i 45. radi utvrđivanja značajki klastera u cjelini. Time bi trebalo omogućiti nadležnim tijelima da opravdaju svoje odluke o profilu rizika koji su dodijelili klasteru. Nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir i rezultate prethodnih nadzornih mjera u pogledu subjekata procjene uključenih u taj klaster.
27. Ako subjekt procjene podliježe nadzoru nekoliko nadležnih tijela u jednoj državi članici, ta bi nadležna tijela trebala surađivati i razmjenjivati informacije o tom subjektu procjene kako bi stekla zajedničko razumijevanje njegove izloženosti riziku.
28. Opseg i vrsta informacija potrebnih nadležnim tijelima za utvrđivanje čimbenika rizika i čimbenika smanjenja rizika trebali bi biti razmjerni prirodi i veličini, ako su poznati, poslovnih djelatnosti subjekata procjene. Ujedno bi u obzir trebalo uzeti profil rizika subjekta procjene kako je utvrđen na temelju prethodnih procjena rizika, ako su provedene, i kontekst u kojem subjekt procjene djeluje, kao što je priroda sektora kojemu subjekt procjene pripada. Nadležna tijela također bi trebala razmotriti utvrđivanje sljedećih zahtjeva:
- a) koje će im informacije uvijek biti nužne u pogledu subjekata procjene i koje su im informacije potrebne za usporedive subjekte procjene;
  - b) gdje i kako će dobiti te informacije; i
  - c) vrstu informacija na temelju kojih će podnijeti zahtjev za opsežnije i detaljnije informacije.

4.2.2 Izvori informacija

29. Nadležna bi tijela trebala utvrditi čimbenike rizika u pogledu sektora, podsektora, ako je to relevantno, i subjekata procjene na temelju informacija dobivenih iz različitih izvora. Nadležna bi tijela trebala odrediti vrste i broj tih izvora na temelju procjene rizika. Nadležna bi tijela trebala osigurati pristup odgovarajućim izvorima informacija te poduzeti mjere, kada je to potrebno, radi poboljšanja tih izvora. Nadležna tijela također bi trebala zajamčiti da su provela postupke i procedure za prikupljanje potrebnih podataka.
30. Izvori informacija koje bi nadležna tijela uvijek trebala uzimati u obzir uključuju:
- e) nadnacionalnu procjenu rizika Europske komisije objavljenu u skladu s člankom 6. stavkom 1. Direktive (EU) 2015/849;
  - f) EBA-ino mišljenje o rizicima od pranja novca i financiranja terorizma koji utječu na financijski sektor Unije objavljeno u skladu s člankom 6. stavkom 5.

---

⁸ EBA-ine Smjernice o dubinskoj analizi stranaka i čimbenicima koje bi kreditne i financijske institucije trebale uzeti u obzir pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama („Smjernice o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma”) u skladu s člankom 17. i člankom 18. stavkom 4. Direktive (EU) 2015/849, [EBA/GL/2021/02](#).

Direktive (EU) 2015/849;

- g) nacionalnu procjenu rizika države članice i ostalih država članica, kako je navedeno u članku 7. stavku 1. Direktive (EU) 2015/849;
- h) delegirane akte koje je donijela Europska komisija, kako je navedeno u članku 9. stavku 2. Direktive (EU) 2015/849;
- i) nacionalne i strane vlade;
- j) rezultate EBA-inih procjena rizika kako je navedeno u članku 9.a Uredbe (EU) br. 1093/2010;
- k) druga nadležna tijela;
- l) nadzorna tijela za SPNFT u trećim zemljama;
- m) nadzorna tijela odgovorna za nadzor usklađenosti subjekata procjene s bonitetnim zahtjevima, uključujući nadležna tijela kako su definirana u članku 4. stavku 2. točkama i. i viii. Uredbe (EU) br. 1093/2010, članku 4. stavku 2. točki i. Uredbe (EU) br. 1094/2010 i članku 4. stavku 3. točki i. Uredbe (EU) br. 1095/2010;
- n) financijsko-obavještajne jedinice;
- o) tijela za izvršavanje zakonodavstva ako nisu isključene primjenjivim pravom;
- p) porezna tijela, ako nisu isključena primjenjivim pravom; i
- q) kolegije za SPNFT, koji su osnovani u skladu sa Zajedničkim smjernicama europskih nadzornih tijela o suradnji i razmjeni informacija za potrebe Direktive (EU) 2015/849 među nadležnim tijelima koja nadziru kreditne i financijske institucije (Smjernice za kolegije za SPNFT)⁹, ako su osnovani.

31. Ostali izvori informacija koje bi nadležna tijela također trebala uzimati u obzir uključuju:

- a) središnju bazu podataka o SPNFT-u Europskog nadzornog tijela za bankarstvo, kako je navedena u članku 9.a stavcima 1. i 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010, kada su te informacije stavljene na raspolaganje nadležnom tijelu;
- b) kolegije bonitetnih nadzornih tijela, uspostavljene u skladu s člankom 51. ili 116. Direktive (EU) 2019/878 i Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/99 od 16. listopada 2015. o operativnom funkcioniranju kolegija nadzornih tijela te Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2016/98 od 16. listopada 2015. o općim uvjetima djelovanja kolegija supervizora, ako su osnovani;
- c) informacije subjekata iz industrije, uključujući informacije prikupljene u okviru javno-privatnih partnerstava, ako su dostupne, kao što su tipologije i informacije o rizicima u nastajanju;
- d) informacije civilnog društva kao što su indeksi o percepciji korupcije;

---

⁹ Zajedničke smjernice europskih nadzornih tijela o suradnji i razmjeni informacija za potrebe Direktive (EU) 2015/849 među nadležnim tijelima koja nadziru kreditne i financijske institucije (JC 2019 81).

- e) informacije međunarodnih ili nadnacionalnih tijela za određivanje standarda kao što su uzajamne evaluacije režima država za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma, za suzbijanje korupcije i poreznih režima država;
- f) informacije iz vjerodostojnih i pouzdanih otvorenih izvora, kao što su izvješća objavljena u uglednim novinama;
- g) informacije uglednih komercijalnih organizacija kao što su izvješća o rizicima i obavještajna izvješća;
- h) izvješća o prijavljivanju nepravilnosti (zviždanju);
- i) informacije akademskih institucija; ili
- j) izvješća vanjskih revizora u pogledu subjekta procjene, ako su dostupna.

4.2.3 Domaći čimbenici rizika

32. Nadležna tijela trebala bi posjedovati prikladno znanje, osviještenost i razumijevanje rizika od pranja novca i financiranja terorizma utvrđenih na nacionalnoj razini u cilju utvrđivanja čimbenika rizika od pranja novca i financiranja terorizma povezanih s domaćim aktivnostima subjekata procjene i unutar sektora.
33. Kao dio toga, a na temelju izvora opisanih u točkama 30. i 31., nadležna tijela trebala bi, među ostalim, razumjeti:
- a) vrstu, tipologije i razmjer pranja novca povezanog s predikatnim kaznenim djelima, uključujući, među ostalim, porezna kaznena djela, počinjenima u tuzemstvu;
  - b) razmjer pranja imovinske koristi ostvarene predikatnim kaznenim djelima, uključujući, među ostalim, porezna kaznena djela, počinjenima u inozemstvu;
  - c) vrstu, tipologije i razmjer financiranja terorizma te razmjer i razinu potpore terorističkim aktivnostima i skupinama u zemlji;
  - d) odgovarajuće tipologije pranja novca i financiranja terorizma koje su utvrdile financijsko-obavještajne jedinice i druga javna tijela ili relevantni pouzdani privatni subjekti.

4.2.4 Inozemni čimbenici rizika

34. Kada subjekt procjene ili sektor u cjelini održavaju značajne poveznice s drugim državama članicama ili trećim zemljama zbog čega su subjekt procjene ili sektor izloženi rizicima od pranja novca i financiranja terorizma povezanim s tim drugim zemljama, nadležna tijela trebala bi utvrditi te rizike. Značajne poveznice uključuju one:
- a) kod kojih subjekt procjene održava značajne poslovne odnose sa strankama iz drugih država članica ili trećih zemalja;
  - b) kod kojih se stvarni vlasnik stranke subjekta procjene nalazi u drugoj državi članici ili u trećoj zemlji;

- c) kod kojih subjekt procjene obavlja značajnu količinu povremenih transakcija s drugim državama članicama ili trećim zemljama;
  - d) kod kojih subjekt procjene održava značajne poslovne odnose s drugim stranama koje imaju poslovni nastan u drugim državama članicama ili u trećim zemljama;
  - e) kod kojih je subjekt procjene dio financijske grupe s poslovnim nastanom u drugoj državi članici ili u trećoj zemlji;
  - f) kod kojih se stvarni vlasnici subjekta procjene nalaze u drugoj državi članici ili u trećoj zemlji;
  - g) kod kojih upravljačko tijelo subjekta procjene čine pojedinci iz druge države članice ili iz treće zemlje; i
  - h) kod kojih subjekt procjene ima bilo kakve druge relevantne poveznice s drugom državom članicom ili trećom zemljom, što znači da je subjekt procjene izložen riziku od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s tom zemljom.
35. Nadležna bi tijela trebala poduzeti opravdane mjere u cilju stjecanja i ažuriranja prikladnog znanja, osviještenosti i razumijevanja u vezi s rizicima od pranja novca i financiranja terorizma povezanim s tim državama članicama ili trećim zemljama koji mogu utjecati na aktivnosti koje poduzimaju subjekti procjene. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala utvrditi čimbenike rizika u skladu s EBA-inim Smjernicama o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma¹⁰ te one opisane u prethodnim točkama 33. i 34. za svaku od tih država članica ili trećih zemalja.
36. Pri utvrđivanju trećih zemalja sa strateškim nedostatcima u svojim nacionalnim režimima sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji predstavljaju značajne prijetnje financijskom sustavu Europske unije, nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir delegirane akte koje je donijela Europska komisija u skladu s člankom 9. stavkom 2. Direktive (EU) 2015/849, kao i javne izjave koje su objavila relevantna međunarodna tijela za određivanje standarda, uključujući Stručnu skupinu za financijsko djelovanje (engl. Financial Action Task Force (FATF)), Odbor stručnjaka za vrednovanje mjera za suzbijanje pranja novca Europskog vijeća (MONEYVAL) ili druga regionalna tijela slična FATF-u (FSRB).

4.2.5 Čimbenici rizika od pranja novca i financiranja terorizma na razini cijelog sektora

37. Nadležna tijela trebala bi dobro razumjeti čimbenike rizika koji su relevantni za sve sektore koji podliježu njihovoj nadzoru. Kako bi utvrdila relevantne čimbenike rizika u relevantnim sektorima, nadležna bi tijela prvo trebala definirati sektore koji podliježu njihovoj nadzoru. U okviru tog postupka nadležna bi tijela trebala razmotriti kategorije obveznika navedene u Direktivi (EU) 2015/849, odnosno: kreditne institucije, davatelje kredita (osim kreditnih institucija, primjerice davatelje potrošačkih kredita, faktoringa, najma, hipotekarnih kredita i

---

¹⁰ EBA-ine Smjernice o dubinskoj analizi stranaka i čimbenicima koje bi kreditne i financijske institucije trebale uzeti u obzir pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama („Smjernice o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma”) u skladu s člankom 17. i člankom 18. stavkom 4. Direktive (EU) 2015/849, [EBA/GL/2021/02](#).

komercijalnih kredita), društva za životno osiguranje, posrednike u životnom osiguranju, institucije za elektronički novac, institucije za platni promet, mjenjačnice („bureaux de change”), investicijska društva i društva za zajednička ulaganja.

38. Ovisno o veličini sektora i prirodi subjekata procjene koji čine sektor, nadležna bi tijela trebala razmotriti mogućnost podjele sektora u daljnje podsektore. To će možda biti potrebno kada sektor čine subjekti procjene koji su vrlo raznoliki zbog toga što značajni udio subjekata procjene dijeli slične značajke i poslovne modele zbog kojih se razlikuju od ostatka sektora. Slične značajke među ostalim uključuju vrstu proizvoda i usluga koje pružaju, kanale isporuke koje upotrebljavaju i vrstu stranaka kojima pružaju usluge. Podsektori mogu obuhvaćati pružatelje usluga slanja novca, privatne banke i brokerske kuće, koji predstavljaju podsektore institucija za platni promet, kreditnih institucija, odnosno investicijskih društava. Kako bi stekla uvid u sektore i podsektore te njihove posebne značajke, nadležna tijela trebala bi se oslanjati na glavu II. EBA-inih Smjernica o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma.¹¹
39. Nadležna tijela trebala bi razumjeti kako je organiziran svaki sektor i podsektor te rizike povezane s njihovim zajedničkim značajkama kao što su vrste proizvoda i usluga koje pružaju, kanali dostave koje upotrebljavaju i vrsta stranaka kojima pružaju usluge. Nadležna tijela trebala bi temeljiti svoje razumijevanje sektorskih i podsektorskih čimbenika rizika na:
- a) pregledu na visokoj razini svih relevantnih informacija povezanih sa subjektom procjene u određenom sektoru ili podsektoru kako je utvrđeno u točkama 44 i 45. ovih smjernica kako bi utvrdila zajedničke značajke u svakom sektoru i podsektoru kao cjelini; i
  - b) relevantnim informacijama o sektorima i podsektorima kako je utvrđeno u točki 41. ovih smjernica.

4.2.6 Vrsta informacija potrebnih za utvrđivanje čimbenika rizika

a. Informacije o sektorima

40. Nadležna tijela trebala bi prikupiti dostatne, relevantne i pouzdane informacije iz izvora opisanih u točkama 30. i 31. kako bi stekla sveobuhvatno razumijevanje čimbenika inherentnog rizika i čimbenika koji ublažavaju te rizike unutar sektora i podsektora, gdje je to relevantno.
41. Kako bi stekla dobro razumijevanje čimbenika inherentnog rizika u sektorima i podsektorima, nadležna tijela trebala bi prikupiti informacije koje među ostalim uključuju sljedeće:
- c) informacije o veličini, opsegu djelatnosti i složenosti sektora u agregiranom obliku;
  - d) priroda poslovnih modela unutar sektora;
  - e) opće informacije o vrsti proizvoda, usluga, stranaka i kanala isporuke koji se upotrebljavaju unutar sektora ili podsektora i njihovim profilima rizika, ako su poznati;

---

¹¹ EBA-ine Smjernice o dubinskoj analizi stranaka i čimbenicima koje bi kreditne i financijske institucije trebale uzeti u obzir pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama („Smjernice o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma”) u skladu s člankom 17. i člankom 18. stavkom 4. Direktive (EU) 2015/849, [EBA/GL/2021/02](#).

- f) informacije o postojećim rizicima i rizicima u nastajanju povezanim sa sektorom ili podsektorom na domaćoj i međunarodnoj razini, uključujući informacije koje mogu upućivati na to da su sektor ili podsektor možda izloženi povećanom riziku od pranja novca i financiranja terorizma zbog praksi smanjenja rizika koje su drugi sektori primijenili na te sektore ili podsektore;
  - g) informacije o glavnim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma koji utječu na unutarnje tržište;
  - h) učinak prekograničnih aktivnosti unutar sektora ili podsektora;
  - i) izloženost sektora ili podsektora ranjivostima koje nastaju u globalnom kontekstu;
  - j) izvješća o prijetnjama, upozorenja na prijetnje i tipologije prijetnji od financijsko-obavještajnih jedinica i drugih relevantnih državnih tijela, ako je to primjenjivo; i
  - k) smjernice koje su objavila druga nadležna tijela ili međunarodna tijela za normizaciju.
42. Prethodno navedene informacije također mogu doprinijeti predodžbi nadležnih tijela o čimbenicima rizika na razini pojedinačnih subjekata procjene i obratno.

b. Informacije o subjektima procjene

43. Nadležna bi tijela na temelju procjene sektorskog rizika trebala prikupiti dostatne, relevantne i pouzdane informacije iz izvora opisanih u točkama 30. i 31. kako bi stekla sveobuhvatno razumijevanje čimbenika inherentnog rizika subjekata procjene te, u mjeri u kojoj je to moguće, čimbenika rezidualnog rizika.
44. Kako bi stekla dobro razumijevanje čimbenika inherentnog rizika primjenjivih na subjekte procjene, nadležna bi tijela trebala prikupiti informacije iz različitih izvora, koje među ostalim obuhvaćaju informacije koje se odnose na:
- a) vlasničku i korporativnu strukturu subjekata procjene, uzimajući u obzir je li subjekt procjene inozemna ili domaća kreditna ili financijska institucija, matično društvo, društvo kći, podružnica ili ima neki drugi oblik poslovnog nastana, kao i razinu složenosti i transparentnosti organizacije i strukture subjekta procjene;
  - b) reputaciju i integritet viših rukovoditelja, članova upravljačkog tijela i kvalificiranih dioničara;
  - c) prirodu i složenost proizvoda i usluga koje pružaju te aktivnosti i transakcija koje provode;
  - d) kanale dostave koje upotrebljavaju, uključujući pružanje usluga putem kanala poslovanja bez nazočnosti stranke i korištenje zastupnicima ili posrednicima;
  - e) vrstu stranaka kojima subjekt procjene pruža usluge i razinu rizika povezanog s tim strankama, uključujući stranke koje su politički izložene osobe i one za koje je procijenjeno da predstavljaju povišeni rizik od pranja novca i financiranja terorizma, kako je utvrđeno u skladu s metodologijom za procjenu rizika subjekta procjene;

- f) geografsko područje poslovnih aktivnosti, osobito kada se one provode u visokorizičnim trećim zemljama¹², kao i, ako je to primjenjivo, zemlje podrijetla ili poslovnog nastana znatnog dijela stranaka subjekta procjene i zemljopisne poveznice njegovih kvalificiranih dioničara ili stvarnih vlasnika;
- g) postupke izdavanja odobrenja za rad, licence ili sustava putovnice koje primjenjuje subjekt procjene.

45. Kako bi stekla dobro razumijevanje čimbenika rezidualnog rizika kojima su izloženi subjekti procjene, nadležna tijela trebala bi prikupiti informacije iz različitih izvora, koje među ostalim obuhvaćaju informacije koje se odnose na:

- a) primjerenost mjera za smanjenje rizika koje je uspostavio subjekt procjene, a osobito informacije
  - i) koje se odnose na primjerenost okvira za upravljanje rizicima, uključujući upravljanje rizicima od pranja novca i financiranja terorizma;
  - ii) informacije iz izvješća o funkcijama unutarnje kontrole, uključujući unutarnju reviziju, gdje je to relevantno;
  - iii) informacije povezane s bonitetnim i općim aspektima poslovanja subjekta procjene, kao što su broj godina djelovanja, likvidnost ili adekvatnost kapitala;
  - iv) nalaze neizravnih nadzora koje su proveli nadležno tijelo, druga relevantna nadležna tijela, bonitetna nadzorna tijela ili druga relevantna nadzorna tijela, uključujući tijela u području SPNFT-a u trećim zemljama.
- b) djelotvornost mjera za smanjenje rizika koje je uspostavio subjekt procjene, a osobito informacije koje se odnose na:
  - i) kvalitetu sustava i struktura unutarnjeg upravljanja, uključujući primjerenost i djelotvornost unutarnje revizije i funkcija praćenja usklađenosti, linije obavještavanja, razinu usklađenosti sa zakonskim i regulatornim zahtjevima u pogledu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma te djelotvornost politika i postupaka za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma u mjeri u kojoj su one već poznate;
  - ii) prevladavajuću „korporativnu kulturu”, osobito „kulturu usklađenosti” i kulturu transparentnosti i povjerenja u odnosima s nadležnim tijelima;
  - iii) nalaze prethodnih nadzornih kontrola koje su proveli nadležno tijelo, druga relevantna nadležna tijela, bonitetna nadzorna tijela ili druga relevantna nadzorna tijela, uključujući tijela u području SPNFT-a u trećim zemljama, koji obuhvaćaju određene izravne elemente i ispitivanje;
  - iv) nadzorne mjere i sankcije koje su u postupku ili koje su u pogledu subjekta procjene

---

¹² EBA-ine Smjernice o dubinskoj analizi stranaka i čimbenicima koje bi kreditne i financijske institucije trebale uzeti u obzir pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama („Smjernice o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma”) u skladu s člankom 17. i člankom 18. stavkom 4. Direktive (EU) 2015/849, [EBA/GL/2021/02](#).

izrekli nadležno tijelo, bonitetna nadzorna tijela ili druga relevantna nadzorna tijela, uključujući u trećim zemljama;

v) informacije dobivene od financijsko-obavještajnih jedinica, kao što su informacije povezane s prijavama sumnjivih transakcija.

46. Ako nadležna tijela smatraju da informacije prikupljene putem izvora opisanih u točkama 30. i 31. nisu dostupne ili nisu dostatne kako bi stekla dobro razumijevanje o rizicima povezanim sa subjektom procjene, trebala bi razmotriti mogućnost prikupljanja takvih informacija izravno od subjekata procjene.
47. Ako su informacije za pojedinačnu procjenu rizika prikupljene izravno od subjekata procjene, nadležna tijela trebaju zajamčiti da je vrsta traženih informacija određena relevantnim domaćim, inozemnim i sektorskim čimbenicima rizika, kako je utvrđeno u ovim smjernicama, uključujući rizike u nastajanju.
48. Nadležna tijela trebaju razmotriti mogućnost prilagođavanja razine i učestalosti informacija koje traže od subjekata procjene na temelju razine rizika povezane sa sektorom ili podsektorom kojemu subjekt procjene pripada. To znači da se informacije povezane sa sektorima koji su izloženi značajnijim razinama rizika od pranja novca i financiranja terorizma mogu prikupljati češće nego u sektorima s manje značajnim razinama rizika. Prilikom utvrđivanja razine i učestalosti zahtjeva za informacije nadležna bi tijela trebala razmotriti sljedeće:
- a) jesu li neke od zatraženih informacija nadležnom tijelu dostupne iz drugih izvora, uključujući bonitetna nadzorna tijela, radi smanjenja udvostručavanja zahtjeva za informacije;
  - b) svrhu u koju će se informacije upotrijebiti. Ako su informacije zatražene kako bi nadležno tijelo procijenilo rizike povezane sa subjektom procjene ili sektorom, nadležno tijelo trebalo bi razmotriti mogućnost usklađivanja učestalosti zahtjeva za informacije s učestalošću ažuriranja procjene rizika;
  - c) je li u pogledu razine rizika od pranja novca i financiranja terorizma povezanog sa subjektom procjene ili sektorom došlo do značajnih promjena, što bi upućivalo na potrebu za učestalijim zahtjevima za informacije.

4.3 2. korak – procjena rizika

4.3.1 Opća razmatranja

49. Nadležna tijela trebala bi imati holistički uvid u čimbenike rizika od pranja novca i financiranja terorizma koje su utvrdila u sklopu 1. koraka, a koji će zajedno činiti osnovu za pojedinačne procjene rizika subjekata procjene i sektorske procjene rizika.
50. Prilikom izrade metodologije za procjenu rizika nadležna bi tijela trebala razmotriti interakciju sektorskih procjena rizika i pojedinačnih procjena rizika. Na temelju sektorske procjene rizika nadležna tijela stječu sveobuhvatni pregled rizika od pranja novca i financiranja terorizma

kojima su izloženi subjekti procjene u određenom sektoru, kao i relevantnosti pojedinačnih čimbenika rizika za subjekte procjene u tom sektoru. Putem pojedinačnih procjena rizika nadležna bi tijela trebala moći procijeniti učinak sektorskih rizika na svaki subjekt procjene te istovremeno upotrebljavati te procjene rizika kako bi ažurirala i revidirala svoje sektorske procjene rizika, ako je to primjereno, uključujući utvrđivanjem novih čimbenika rizika koji su zajednički subjektima procjene u sektoru.

4.3.2 Sektorska i podsektorska procjena rizika

51. Nadležna tijela trebala bi steći dobro razumijevanje rizika od pranja novca i financiranja terorizma prisutnih u svakom sektoru koji podliježe njihovoj nadzoru, što će im omogućiti da utvrde prioritete u pogledu svojih nadzornih aktivnosti među sektorima i unutar njih te da identificiraju rizike od pranja novca i financiranja terorizma koji su relevantni za određeni sektor. Sektorska procjena rizika trebala bi za nadležna tijela predstavljati temelj za pojedinačnu procjenu rizika subjekata procjene u tom sektoru na način da nadležna tijela steknu razumijevanje inherentnih rizika unutar sektora kojima su subjekti procjene izloženi kako bi mogla razumjeti opseg nadzornih aktivnosti potrebnih u sektoru. Nadležna tijela trebaju odlučiti posjeduju li dostatne, pouzdane informacije o kontrolama unutar sektora kako bi provela procjenu rezidualnog rizika. Ako se te informacije pokažu nedostatnima, nadležna tijela trebaju razmotriti mogućnost uporabe relevantnih nadzornih alata kojima raspolažu kako bi stekla dostatne informacije, kako je utvrđeno u odjeljku 4.4.4.
52. Nadležna tijela trebala bi zajamčiti da je sektorska procjena rizika dovoljno sveobuhvatna te da je njome nadzornom tijelu omogućeno stjecanje holističkog uvida u sve relevantne čimbenike rizika, kao i u mjeru u kojoj utječu na subjekte procjene u svakom sektoru.
53. Kako bi provela sektorsku procjenu rizika, nadležna tijela prvo bi trebala definirati sektore i podsektore, gdje je to relevantno, koji podliježu njihovoj nadzoru kako je opisano u prethodnim točkama 38. i 39.
54. Prilikom obavljanja procjene rizika sektora u cjelini ili podsektora, ako je to relevantno, nadležna tijela trebala bi provesti procjenu čimbenika rizika na razini sektora utvrđenih u skladu s 1. korakom modela nadzora koji se temelji na riziku. Nadležna tijela trebala bi temeljiti svoju procjenu na informacijama prikupljenima u skladu s odjeljkom 4.2.6.
55. U okviru tog postupka nadležna tijela trebala bi razmotriti mogućnost dodjeljivanja različitih pondera različitim čimbenicima rizika, kako je opisano u točkama 63. i 64. ovih smjernica, kako bi odražavali stupanj učinka koji različite prijetnje u pogledu pranja novca i financiranja terorizma imaju na određeni sektor.

4.3.3 Pojedinačne procjene rizika

56. Nadležna tijela trebala bi steći sveobuhvatno razumijevanje inherentnih rizika i, u mjeri u kojoj imaju pristup dostatno pouzdanim podacima o kvaliteti kontrola koje subjekt procjene provodi u pogledu SPNFT-a, rezidualnih rizika kojima su subjekti procjene izloženi. U tu bi svrhu trebala provesti pojedinačne procjene rizika za svaki subjekt procjene. Nadležna tijela trebala bi

upotrijebiti sve relevantne izvore kako bi prikupila potrebne informacije za pojedinačne procjene rizika kako je prethodno opisano u točkama 44. do 48.

57. Kako bi stekla sveobuhvatno razumijevanje rizika povezanih s pojedinačnim subjektima procjene, nadležna tijela trebala bi uspostaviti i održavati trajni postupak i metodologiju za procjenjivanje i preispitivanje rizika povezanih sa subjektima procjene. Prilikom izrade postupaka procjene rizika nadležna tijela trebala bi:
- voditi se ishodom procjene rizika unutar sektora ili podsektora kojem subjekt procjene pripada. Kad je riječ o sektorskoj ili podsektorskoj procjeni rizika, nadležno tijelo u biti je već utvrdilo glavne inherentne rizike kojima su pojedinačni subjekti procjene unutar određenog sektora ili podsektora izloženi;
  - utvrditi kako će procijeniti relevantne čimbenike inherentnog rizika utvrđene u okviru 1. koraka modela nadzora koji se temelji na riziku koji utječu na subjekt procjene;
  - prikupiti potrebne informacije koje im omogućuju da steknu razumijevanje izloženosti subjekta procjene rizicima u pogledu stranaka, proizvoda i usluga, geografskim rizicima i rizicima kanala distribucije. To znači da bi nadležna tijela trebala razmotriti jesu li iste informacije potrebne za sve subjekte procjene. Ako se informacije prikupljaju od subjekata procjene, nadležna tijela trebala bi slijediti odredbe odjeljka „Osiguranje kvalitete” ovih smjernica, u kojem su navedeni dodatni zaštitni mehanizmi koje valja uspostaviti.
58. Ako su nadležna tijela na temelju informacija iz točke 45. podtočke (b) ovih smjernica stekla dostatno i dovoljno pouzdano razumijevanje mjera za smanjenje rizika koje su uspostavili subjekti procjene, trebala bi provesti procjenu rezidualnog rizika u pogledu tih subjekata procjene. Međutim, ako takve informacije nisu dostupne ili pouzdane ili nisu dovoljno sveobuhvatne, nadležna tijela trebala bi primijeniti procjenu inherentnog rizika u pogledu tih subjekata procjene.
59. Prilikom provedbe procjene čimbenika rezidualnog rizika, nadležna tijela trebala bi poduzeti korake potrebne za procjenu mjere u kojoj su sustavi i kontrole u području SPNFT-a koje je subjekt procjene uspostavio primjereni za učinkovito ublažavanje inherentnih rizika kojima je izložen. U okviru tog postupka nadležna tijela trebala bi procijeniti barem sljedeće:
- jesu li sustavi i kontrole u području SPNFT-a navedeni u članku 8. stavku 4. Direktive (EU) 2015/849 uspostavljeni i primijenjeni. Te kontrole trebaju biti u dovoljnoj mjeri sveobuhvatne i razmjerne rizicima od pranja novca i financiranja terorizma;
  - jesu li širi sustavi upravljanja i postupci upravljanja rizicima, uključujući sveukupnu kulturu rizika, primjereni i djelotvorni.
60. Nadležna tijela trebaju utvrditi kako svoju profesionalnu prosudbu mogu uključiti u svoje djelovanje u području procjene rizika. U tom pogledu, odjeljak 4.4.4. predviđa da bi nadzornim priručnikom za SPNFT nadležnim tijelima trebala biti omogućena primjena nadzornih alata i profesionalne prosudbe na dosljedan način.

4.3.4 Procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma na razini grupe

61. Nadležna tijela, koja djeluju u svojstvu vodećeg nadzornog tijela u skladu sa Zajedničkim smjernicama europskih nadzornih tijela o suradnji i razmjeni informacija za potrebe Direktive (EU) 2015/849¹³, trebala bi steći holistički uvid u rizike od pranja novca i financiranja terorizma kojima su izloženi subjekti procjene koji su dio grupe. To znači da bi ta nadležna tijela trebala izraditi profil rizika subjekta procjene koji podliježe njihovoj nadzoru, uzimajući u obzir sve relevantne domaće i inozemne čimbenike rizika. Trebala bi pridati osobitu pozornost rizicima povezanim s prekograničnim aktivnostima subjekta procjene te s poslovnim aktivnostima dijelova njihove grupe u drugim područjima nadležnosti koji mogu utjecati na sveukupni profil rizika subjekta procjene. Procjena rizika osobito treba odražavati barem rizike koji proizlaze iz izloženosti subjekta procjene državama:
- a) za koje je Europska komisija utvrdila da imaju strateških nedostataka u svojem režimu SPNFT-a, u skladu s člankom 9. stavkom 2. Direktive (EU) 2015/849;
  - b) čijim je zakonodavstvom zabranjena provedba politika i postupaka na razini grupe, a osobito ako postoje situacije u kojima bi se trebala primjenjivati Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/758;
  - c) koje su, u skladu s vjerodostojnim i pouzdanim izvorima¹⁴, izložene visokim razinama korupcije ili drugih predikatnih kaznenih djela povezanih s pranjem novca;
  - d) državama ili teritorijima za koje se zna da u njima djeluju terorističke organizacije te koji podliježu financijskim sankcijama, embargu ili mjerama koje su povezane s terorizmom, financiranjem terorizma ili širenjem naoružanja, koje su nametnuli, primjerice, Ujedinjeni narodi ili Europska unija; i
  - e) za koje su, u skladu s informacijama koje dolaze iz više vjerodostojnih i pouzdanih izvora, iznesene zabrinutosti o djelotvornosti i kvaliteti kontrola u području SPNFT-a određene jurisdikcije, uključujući informacije o kvaliteti i djelotvornosti regulatornih mjera i nadzora. U tom slučaju vjerodostojni i pouzdani izvori mogu obuhvaćati izvješća o uzajamnim evaluacijama stručne skupine za financijsko djelovanje ili regionalnih tijela sličnih stručnim skupinama za financijsko djelovanje, popis FATF-a o visokorizičnim i nekooperativnim jurisdikcijama, procjene Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i izvješća Programa procjene financijskog sektora.
62. Kako bi stekla informacije potrebne za procjenu subjekata procjene koji su dio grupe, nadležna tijela, koja su vodeće nadzorno tijelo, trebaju surađivati i razmjenjivati relevantne informacije s drugim nadležnim tijelima odgovornima za nadzor dijelova grupe u području SPNFT-a. Za prekogranične grupe, ako postoji kolegij za SPNFT, vodeće nadzorno tijelo treba upotrijebiti informacije razmijenjene u okviru kolegija kako bi prikupilo informacije potrebne za procjenu

¹³ (JC 2019 81).

¹⁴ Kako je navedeno u EBA-inim Smjernicama u skladu s člankom 17. i člankom 18. stavkom 4. Direktive (EU) 2015/849, vjerodostojnost navoda može se, među ostalim, utvrditi na temelju kvalitete i neovisnosti izvora podatka te postojanosti tih navoda.

rizika. Potrebne informacije u pogledu podružnica ili društava kćeri subjekata procjene obuhvaćaju barem informacije povezane sa sljedećim:

- a) profilom rizika od pranja novca i financiranja terorizma podružnica ili društava kćeri, u skladu s procjenom relevantnih nadležnih tijela u tim područjima nadležnosti;
- b) profilom rizika od pranja novca i financiranja terorizma sektora kojem pripadaju podružnice ili društva kćeri, u skladu s procjenom relevantnih tijela u tim područjima nadležnosti;
- c) nalazima procjena koje su nadležna tijela provela u pogledu kvalitete kontrola uspostavljenih unutar podružnica ili društava kćeri subjekata procjene;
- d) ozbiljnim povredama ili bitnim nedostacima u podružnicama ili društvima kćerima koje su utvrdila relevantna nadležna tijela u njihovim područjima nadležnosti;
- e) svim nadzornim mjerama i sankcijama koje su podružnicama ili društvima kćerima izrekla relevantna nadležna tijela u njihovim područjima nadležnosti.

63. Kada procjenjuju jesu li subjekti procjene u svojim podružnicama i društvima kćerima djelotvorno proveli politike i postupke uspostavljene na razini grupe, nadležna tijela, koja su vodeće nadzorno tijelo, trebala bi uzeti u obzir procjenu rizika u pogledu tih subjekata procjene kako je opisano u točkama 57. i 58. ovih smjernica te osobito procjenu geografskih rizika kojima su izložene podružnice i društva kćeri subjekata procjene.

4.3.5 Ponderiranje čimbenika rizika

64. Nadležna tijela trebala bi ponderirati čimbenike rizika za sektore i subjekte procjene utvrđene u okviru 1. koraka modela nadzora koji se temelji na riziku, ovisno o njihovoj relativnoj važnosti. U tom pogledu postoji niz razmatranja koja nadležna tijela trebaju uzeti u obzir, kako slijedi:

- a) Pri ponderiranju inherentnih čimbenika rizika nadležna bi tijela trebala na informiran način prosuditi o važnosti različitih čimbenika sektora, podsektora ili pojedinačnog subjekta procjene. U pogledu pojedinačnih subjekata procjene nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir njihovu sektorsku ili podsektorsku procjenu rizika.
- b) Ponder koji se dodjeljuje pojedinačnim čimbenicima rizika može se razlikovati među sektorima, podsektorima ili subjektima procjene, no nadležna tijela trebala bi upotrebljavati slične čimbenike za slične sektore, podsektore ili subjekte procjene.
- c) Ponderiranje rizika ne dovodi do situacije u kojoj je nemoguće razvrstati sektor, podsektor ili subjekt procjene kao značajan ili vrlo značajan rizik ili u kojoj svi sektori, podsektori ili subjekti procjene pripadaju istoj kategoriji rizika.
- d) Na ponderiranje ne smije neopravdano utjecati samo jedan čimbenik rizika, a čimbenici utvrđeni Direktivom (EU) 2015/849 ili nacionalnim zakonodavstvom koji uvijek predstavljaju značajan ili visok rizik od pranja novca ili financiranja terorizma moraju se razmotriti na valjan način. Prilikom ponderiranja čimbenika rizika nadležna tijela trebala bi zajamčiti da jedan čimbenik rizika ne može poremetiti uravnoteženost sveukupnog ponderiranja na način da procjena bude nerazmjerna i nerazumna.

65. Ako nadležna tijela upotrebljavaju automatizirane sustave informacijskih tehnologija kako bi dodijelila ukupnu ocjenu rizika subjektima procjene, a osobito u situacijama kada te sustave nisu interno razvila, nego su ih nabavila od vanjskog dobavljača ili su se na neki drugi način oslanjala na vanjske izvore, trebala bi razumjeti način na koji sustav radi i kako kombinira ili ponderira čimbenike rizika u svrhu dobivanja ukupne ocjene rizika. Nadležna tijela uvijek bi trebala biti sigurna da dodijeljene ocjene odražavaju njihovo razumijevanje rizika od pranja novca i financiranja terorizma povezanih sa subjektom procjene.

4.3.6 Profili rizika i kategorije

66. Procjena razine inherentnog rizika i učinak koji instrumenti za smanjenje rizika imaju na razinu inherentnog rizika trebali bi dovesti do dodjeljivanja ocjene rizika, ako je to relevantno, za sektor, podsektor i subjekt procjene radi lakše usporedbe među subjektima procjene i u svrhu izrade mjera koje se poduzimaju u okviru 3. koraka.

67. Nadležna tijela trebala bi zajamčiti da se procjena smanjenja rizika unutar subjekta procjene, sektora ili podsektora temelji na pouzdanim informacijama, kao što su informacije utvrđene u prethodnoj točki 45. podtočki (b). Ako takve informacije ne postoje, nadležna tijela trebala bi razmotriti je li uključivanje čimbenika smanjenja rizika opravdano te je li zbog dodjeljivanja ocjena čimbenicima smanjenja rizika konačna ocjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma subjekta procjene iskrivljena.

68. Ako su nadležna tijela u pogledu mjera za smanjenje rizika unutar subjekta procjene, sektora ili podsektora raspolagala samo ograničenim ili neprovjerenim informacijama, trebala bi kategorizirati te subjekte procjene, sektore i podsektore na temelju njihova profila inherentnog rizika i dodijeliti ocjenu rezidualnog rizika kada relevantne informacije postanu dostupne.

69. Nadležna tijela trebala bi upotrijebiti svoju profesionalnu prosudbu pri potvrđivanju rezultata sveukupne procjene rizika subjekta procjene ili sektora/podsektora te ih po potrebi ispraviti.

70. Nadležna tijela trebala bi odlučiti o najprimjerenijem načinu kategorizacije profila rizika subjekata procjene, sektora i podsektora. U svrhu postizanja konvergencije i olakšavanja suradnje i razmjene informacija između različitih nadležnih tijela, nadležna bi tijela trebala razmotriti klasificiranje subjekata procjene, sektora i podsektora kao „vrlo značajni“, „značajni“, „umjereno značajni“ i „manje značajni“ sukladno EBA-inim postupcima procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma.

71. Nadležna tijela trebala bi zajamčiti da im je njihovim postupcima procjene rizika omogućeno utvrđivanje razlike između inherentnih i rezidualnih rizika. Prilikom kategorizacije inherentnog rizika povezanog sa subjektima procjene, sektorima ili podsektorima nadležna tijela trebala bi razmotriti sljedeće kategorije rizika:

- a) manje značajan rizik: postoji vrlo mala vjerojatnost da će subjekt procjene, sektor ili podsektor biti predmet znatne zlouporabe u svrhu pranja novca i financiranja terorizma;
- b) umjereno značajan rizik: postoji mala vjerojatnost da će subjekt procjene, sektor ili

- podsektor biti predmet znatne zlouporabe u svrhu pranja novca i financiranja terorizma;
- c) značajan rizik: vjerojatno je da će subjekt procjene, sektor ili podsektor biti predmet znatne zlouporabe u svrhu pranja novca i financiranja terorizma; ili
  - d) vrlo značajan rizik: postoji vrlo velika vjerojatnost da će subjekt procjene, sektor ili podsektor biti predmet znatne zlouporabe u svrhu pranja novca i financiranja terorizma.
72. Prilikom kategorizacije rezidualnog rizika povezanog sa subjektima procjene, sektorima ili podsektorima nadležna bi tijela trebala razmotriti učinak koji mjere za smanjenje rizika mogu imati na inherentni rizik povezan sa subjektima procjene, sektorima i podsektorima. Nadležna bi tijela u svrhu kategorizacije rezidualnog rizika trebala primjenjivati sljedeće četiri kategorije rizika:
- a) manje značajan rizik: inherentni je rizik manje značajan, a ublažavanje rizika nije utjecalo na profil rizika ili je inherentni rizik umjereno značajan ili značajan, ali je učinkovito ublažen primjenom sustava i kontrola u području SPNFT-a;
  - b) umjereno značajan rizik: inherentni je rizik umjereno značajan, a ublažavanje rizika nije utjecalo na profil rizika ili je inherentni rizik značajan ili vrlo značajan, ali je učinkovito ublažen primjenom sustava i kontrola u području SPNFT-a;
  - c) značajan rizik: izloženost inherentnom riziku je značajna, a ublažavanje rizika nije utjecalo na profil rizika ili je inherentni rizik vrlo značajan, ali je učinkovito ublažen primjenom sustava i kontrola u području SPNFT-a; ili
  - d) vrlo značajan rizik: inherentni je rizik vrlo značajan, a ublažavanje rizika, neovisno o ublažavanju, nije utjecalo na profil rizika ili je inherentni rizik vrlo značajan i nije učinkovito smanjen zbog sustavnih nedostataka sustava i kontrola u području SPNFT-a u subjektu procjene ili u većini subjekata procjene u sektoru.
73. Ako nadležna tijela odluče da neće primjenjivati klasifikaciju rizika utvrđenu u točkama 69., 70. i 71., trebala bi moći pretvoriti svoje kategorije rizika u skladu s onima preporučenim u ovim smjernicama. Nadležna tijela trebala bi prilikom pretvaranja kategorija rizika primijeniti konzervativni pristup, kako je opisano u prilogu ovim smjernicama.
74. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir da se kategorizacija subjekata procjene u svrhu utvrđivanja rizika od pranja novca i financiranja terorizma može razlikovati od kategorija koje se primjenjuju na iste subjekte procjene za šire potrebe rizika nesavjesnog ponašanja ili bonitetnog rizika.
75. Ako nadležno tijelo za utvrđivanje profila rizika ili ocjene pojedinačnog subjekta procjene upotrebljava automatizirani sustav informacijskih tehnologija, nadležna tijela trebala bi predvidjeti situacije u kojima će možda morati izmijeniti rezultate automatskog dodjeljivanja ocjena na temelju svoje profesionalne prosudbe zajedno s postupkom preispitivanja utvrđenim u 4. koraku modela nadzora koji se temelji na riziku. Nadležna tijela mogu odlučiti da će primijeniti svoju profesionalnu prosudbu ako postoje informacije iz kojih proizlazi da sveukupna ocjena rizika ne predstavlja stvarni odraz stanja, uključujući informacije od financijsko-

obavještajnih jedinica, iz izvještaja medija, drugih nadzornih tijela ili informacije iz izravnog ili neizravnog nadzora. Nadležno tijelo trebalo bi jasno dokumentirati razlog za takve izmjene profila ili ocjene rizika.

4.4 3. korak – nadzor

4.4.1 Opće odredbe

76. Nadležna tijela trebala bi osigurati da se nadzor subjekata procjene izloženih značajnim i vrlo značajnim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma provodi češće i intruzivnije nego u slučaju subjekata procjene izloženih usmjerenim ili manje značajnim rizicima. Nadležna bi tijela trebala prilagoditi svoj nadzorni pristup prilagođavanjem jednog ili više elemenata navedenih u nastavku:

- a) prirode nadzora, prilagođavanjem omjera alata neizravnog i izravnog nadzora;
- b) usmjerenosti nadzora, usmjeravanjem na cjelokupni okvir sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji su uspostavili subjekti nadzora ili usmjeravanjem na upravljanje određenim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma, uključujući rizike povezane s određenim proizvodima ili uslugama, ili na određene aspekte postupaka sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma kao što su utvrđivanje identiteta stranaka, procjena rizika, kontinuirano praćenje i izvješćivanje;
- c) učestalosti nadzora, osiguranjem učestalijeg nadziranja subjekata procjene izloženih značajnijim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma u usporedbi sa subjektima procjene koji su izloženi manje značajnim rizicima; i
- d) intenziteta i intruzivnosti nadzora, određivanje, uzimajući u obzir rizik, opsega pregleda spisa stranke, ispitivanja transakcija iz uzorka i prijava sumnjivih transakcija, što se provodi u izravnom nadzoru. Nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir da će nadzor koji se temelji samo na procjeni politika i postupaka, a ne i na procjeni njihove provedbe, vjerojatno biti nedostatan u situacijama značajnije izloženosti riziku od pranja novca i financiranja terorizma.

4.4.2 Nadzorna strategija

77. Nadležna bi tijela trebala utvrditi i provoditi dugoročniju nadzornu strategiju u pogledu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma, u kojoj trebaju definirati kako će ublažavati rizike od pranja novca i financiranja terorizma koje su utvrdila u svim sektorima i podsektorima, ako je to relevantno, obuhvaćenima njihovim nadzorom. Strategija se treba temeljiti na procjeni rizika na razini čitavog sektora koju provode nadležna tijela u skladu sa smjernicom 4.3.

78. U strategiji bi nadležna tijela trebala utvrditi jasne ciljeve za svoj pristup nadzoru u području SPNFT-a te bi trebala definirati kako će ti ciljevi biti ostvareni unutar određenog vremenskog okvira te s dostupnim resursima. U okviru navedenoga u nadzornoj strategiji trebalo bi:

- a) objasniti kako će raditi na smanjenju postojećih rizika od pranja novca i financiranja

- terorizma utvrđenih u sektorima i podsektorima obuhvaćenima njihovim nadzorom;
- b) objasniti kako će zajamčiti da su primjerena obuhvaćenost nadzorom i praćenje razmjerno riziku od pranja novca i financiranja terorizma primijenjeni na sve sektore i podsektore, uključujući one povezane s nižim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma. Osobito treba objasniti kako će zajamčiti da će sektori povezani sa značajnijim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma biti u većoj mjeri obuhvaćeni nadzorom;
  - c) utvrditi vrstu nadzornih alata koje će nadzorna tijela upotrebljavati za postupanje s određenom vrstom rizika kako je opisano u odjeljku 4.4.4. ovih smjernica;
  - d) definirati cikluse nadzornih kontrola i nadzora, ako postoje, u skladu s kojima će se provoditi nadzor subjekata procjene u svakoj kategoriji rizika te utvrditi vrstu nadzornih alata primjenjivih u svakom ciklusu;
  - e) utvrditi nadzorne resurse potrebne za provedbu nadzorne strategije te osigurati da su im dostupni dostatni resursi;
  - f) objasniti kako će nadležna tijela djelotvorno postupati s rizicima u nastajanju i kako će ih djelotvorno rješavati kada nastanu na način koji nema štetan utjecaj na čitavu strategiju.

4.4.3 Nadzorni plan za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma

79. Nadležna bi tijela trebala utvrditi i uspostaviti nadzorni plan za sve subjekte procjene u kojem je objašnjeno kako će se njihova nadzorna strategija provoditi u praksi. Nadležna bi tijela trebala donijeti odluku o vremenskom razdoblju obuhvaćenom njihovim nadzornim planom, primjerice o godišnjem ili dvogodišnjem nadzornom planu, po potrebi uzimajući u obzir šira organizacijska ograničenja.
80. Nadležna bi tijela trebala koordinirati sve nadzorne planove kojima je obuhvaćeno čitavo vremensko razdoblje obuhvaćeno nadzornom strategijom kako bi osigurala ravnotežu između nadzornih planova te kako bi zajamčila da zajedno služe za provedbu nadzorne strategije. To znači da bi, ako je nadzorna strategija utvrđena za petogodišnje razdoblje, ali se nadzorni planovi izrađuju na godišnjoj osnovi, nadležna tijela trebala zajamčiti da svi godišnji planovi zajedno ispunjavaju strategiju tijekom petogodišnjeg razdoblja.
81. U nadzornom bi planu nadležna tijela trebala jasno utvrditi nadzorne alate koje će primjenjivati na subjekte procjene u svrhu postizanja ciljeva u skladu sa svojom strategijom. Nadležna bi tijela trebala upotrebljavati procjene rizika pojedinačnih subjekata procjene kako bi detaljno prilagodila svoj odabir nadzornih alata za određeni subjekt procjene usmjerenih na rizike specifične za taj subjekt procjene.
82. Nadležna bi tijela u planu trebala utvrditi kako će dodjeljivati nadzorne resurse subjektima procjene na način koji je razmjernan profilu rizika subjekata procjene izrađenim u skladu sa smjernicom 4.3.
83. Nadležna tijela trebala bi prepoznati da subjekti procjene izloženi značajnim ili vrlo značajnim razinama rizika od pranja novca i financiranja terorizma možda nisu sistemski važni. Stoga bi se

nadležna tijela pri odlučivanju o najprimjerenijim nadzornim alatima za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma trebala oslanjati na svoju procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma, a ne na svoje procjene bonitetnog rizika ili rizika nesavjesnog ponašanja, ako su dostupne, niti bi trebala uzimati u obzir samo sistemski važne subjekte procjene. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir da u svrhu nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma možda nije primjereno izvoditi zaključke iz razine bonitetnog rizika ili rizika nesavjesnog ponašanja.

84. Nadležna bi tijela trebala osigurati da je nadzorni plan za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma neovisan od plana bonitetnog nadzora, iako ponekad mogu postojati preklapanja u subjektima procjene za koje nadležna tijela i bonitetna nadzorna tijela provode kontrole te se mogu primjenjivati zajednički ili dodatni nadzorni alati. Međutim, nadležna su tijela odgovorna za osiguranje toga da su ciljevi nadzora u svrhu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma u potpunosti ispunjeni zahvaljujući primjeni tih mjera.
85. Prilikom izrade nadzornog plana za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma nadležna bi tijela trebala osigurati da imaju plan za nepredviđene situacije u slučajevima kada su novi rizici utvrđeni tijekom izravnog ili neizravnog nadzora ili putem drugih pouzdanih izvora, zbog čega nadležna tijela moraju primjereno i pravodobno reagirati.
86. Ako nadležna tijela trebaju unijeti izmjene u prvotni nadzorni plan za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma, primjerice ako neizravni nadzor trebaju izmijeniti u izravni nadzor ili tematski nadzor trebaju pretvoriti u nadzor u punom opsegu, kako bi se prilagodila novim okolnostima ili suočila s rizicima od pranja novca i financiranja terorizma u nastajanju, prilikom uvođenja takvih izmjena u nadzorni plan trebala bi uspostaviti primjerene sustave unutarnjeg upravljanja. Nadležna tijela trebala bi primjereno dokumentirati sve takve izmjene i pritom objasniti kako i kada će se provesti nadzor tih subjekata procjene zahvaćenih izmjenama plana.

4.4.4 Nadzorni alati

87. Nadležna tijela trebala bi prepoznati da su svaki subjekt procjene, sektor i podsektor izloženi različitim razinama rizika od pranja novca i financiranja terorizma, zbog čega se vrsta i učestalost upotrijebljenih nadzornih alata mogu razlikovati među njima. Kako bi zajamčila učinkovitu upotrebu nadzornih resursa, nadležna bi tijela trebala odabrati nadzorne alate za koje je vjerojatno da će imati veći učinak na usklađenost subjekata procjene ili da će zahvaljujući njima moći obuhvatiti veći dio sektora. Ako nadležna tijela žele steći bolje razumijevanje načina na koji sektor ili određene vrste subjekata procjene upravljaju specifičnim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma, trebala bi razmisliti o provedbi tematskih nadzora u tu svrhu.
88. Nadležna bi tijela trebala dobro razumjeti sve nadzorne alate koji su im dostupni za provedbu njihove nadzorne strategije i plana. Trebala bi steći razumijevanje prednosti i nedostataka povezanih sa svakim nadzornim alatom, uključujući razinu intruzivnosti i intenziteta koju mogu postići uporabom svakog nadzornog alata, te bi trebala razmotriti kako mogu učinkovito upotrebljavati najširi raspon nadzornih alata koji su im na raspolaganju, uključujući, među ostalim, potpune ili djelomične izravne nadzore, ad hoc nadzore, tematske nadzore, upitnike o

sustavu SPNFT-a, naknadne nadzore, neizravne nadzore, kao i povratne informacije i smjernice za sektor.

89. Nadležna bi tijela trebala odabrati najdjelotvornije nadzorne alate za subjekte procjene u svrhu ispunjenja određene nadzorne potrebe ili cilja. Prilikom odabira nadzornih alata nadležna bi se tijela trebala oslanjati na svoje sektorske i pojedinačne procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma te bi trebala razmotriti sljedeće:

- a) broj subjekata procjene i sektora koji podliježu nadzoru nadležnog tijela;
- b) specifične značajke različitih nadzornih alata kada se primjenjuju samostalno ili u kombinaciji jedni s drugima;
- c) resurse potrebne za primjenu različitih nadzornih alata;
- d) vrijeme potrebno kako bi nadzorni alat ostvario svoju svrhu i imao učinak na usklađenost subjekta procjene u području SPNFT-a.

90. Nadležna bi tijela trebala biti fleksibilna kako bi mogla prilagoditi način na koji upotrebljavaju nadzorne alate također kao odgovor na rizike od pranja novca i financiranja terorizma koji su u nastajanju unutar subjekta procjene, sektora ili podsektora kada se pojave. To znači da, ako su nadležna tijela utvrdila rizik od pranja novca i financiranja u nastajanju, putem upitnika o sustavu SPNFT-a, drugih nadzornih alata ili na neki drugi način, trebala bi razmotriti hoće li biti potrebna daljnja i intruzivnija procjena putem neizravnog nadzora ili izravnog nadzora kako bi se zajamčilo da su sustavi i kontrole subjekata procjene dovoljno pouzdani za smanjivanje rizika u nastajanju. Stoga nadležna tijela putem izravnih nadzora mogu postići sljedeće:

- a) steći bolje razumijevanje sveukupnog pristupa subjekta procjene SPNFT-u, uključujući prakse, upravljanje, ponašanje osoblja i kulturu;
- b) raspravljati o potencijalnim rizicima, rezultatima nadzornih aktivnosti kao i o problemima s kojima se subjekt procjene možda suočava te o načinima na koje se mogu ukloniti;
- c) izravno obavijestiti subjekt procjene o svojim nadzornim očekivanjima.

91. Nadležna tijela trebala bi razmotriti uporabu izravnih nadzora, samostalno ili u kombinaciji s drugim nadzornim alatima, osobito prilikom nadzora subjekata procjene koji predstavljaju značajnu ili vrlo značajnu razinu rizika od pranja novca i financiranja terorizma. Te kontrole obuhvaćaju barem pregled politika i postupaka subjekata procjene u području SPNFT-a te procjenu načina na koji se te politike i postupci primjenjuju u praksi putem, među ostalim, razgovora s ključnim osobljem, ispitivanja sustava koji se upotrebljavaju u svrhu postizanja usklađenosti sa zahtjevima u području SPNFT-a i pregleda procjene rizika i spisa stranaka. Ovisno o opsegu i složenosti poslovanja subjekata procjene, nadležna bi tijela trebala razmotriti hoće li izravnim nadzorom u punom opsegu biti obuhvaćeno čitavo poslovanje subjekta procjene, odnosno je li izvedivije usmjeriti se na određenu poslovnu liniju unutar subjekta procjene. Ako je opseg ograničen na određenu poslovnu liniju, nadležna bi tijela trebala steći razumijevanje dodirnih točaka između sustava i kontrola koji se primjenjuju unutar te poslovne linije i onih koji se primjenjuju u široj instituciji te bi, ako su utvrđeni nedostaci u sustavima i

kontrolama poslovne linije, trebala nastojati procijeniti može li to utjecati na čitav subjekt procjene i na koji način.

92. Prilikom odlučivanja o tome hoće li provesti izravni nadzor subjekta procjene u punom opsegu, nadležna bi tijela trebala razmotriti sljedeće čimbenike:

- a) postoji li potreba za pribavljanjem dodatnih ili sveobuhvatnijih informacija o subjektu procjene koje se mogu pribaviti samo putem elemenata iz izravnog nadzora;
- b) koja je vrsta informacija potrebna i kako se mogu pribaviti na djelotvoran i sveobuhvatan način;
- c) pokazuju li rezultati prethodnih izravnih nadzora ili neizravnih nadzora koje su proveli nadležno tijelo ili relevantno bonitetno nadzorno tijelo ili, ako je subjekt procjene dio grupe, nadležna tijela odgovorna za nadzor ostalih subjekata unutar grupe, ako je to primjenjivo, niske razine usklađenosti sa zahtjevima u području SPNFT-a, odnosno upućuju li na slabu kulturu usklađenosti unutar subjekta procjene ili grupe, što može utjecati na subjekt procjene;
- d) jesu li subjekti procjene prethodno prekršili svoje obveze u području SPNFT-a te jesu li to učinili više puta;
- e) koju je vrstu daljnjih nadzornih aktivnosti nadležno tijelo primijenilo, ako ih je primijenilo, u pogledu subjekta procjene; i
- f) jesu li subjekti procjene prethodno pokazali svoju predanost otklanjanju nedostataka i jesu li poduzeli konkretne korake u tu svrhu.

93. Nadležna bi tijela trebala razmotriti primjenu neizravnih nadzora u situacijama kada bi manje intruzivan nadzorni pristup mogao biti dostatan ili u slučajevima kada su subjekti procjene izloženi nižim razinama rizika od pranja novca i financiranja terorizma. Neizravni nadzori prvenstveno obuhvaćaju pregled dokumentacije koji se odnosi na pisane politike i postupke subjekata procjene u području SPNFT-a te njihovu procjenu rizika, ali ne obuhvaća dubinsku procjenu djelotvornosti načina na koji je subjekt procjene proveo te politike i postupke u praksi. Neizravni nadzori također se mogu smatrati preliminarnim korakom prema detaljnijim nadzorima putem izravnih nadzora kojima bi se dopunio neizravni rad ili se mogu upotrebljavati zajedno s drugim nadzornim alatima.

94. U nekim bi slučajevima nadležna tijela trebala razmotriti bi li kombinacija dvaju ili više alata bila djelotvornija. To obuhvaća situacije u kojima je nadležno tijelo zabrinuto zbog moguće netočnosti informacija zaprimljenih tijekom neizravnih nadzora ili u sklopu upitnika o sustavu SPNFT-a. U takvim će okolnostima nadležna tijela možda morati provjeriti točnost tih informacija putem izravnog nadzora, koji najčešće obuhvaća elemente kao što su uzorkovanje transakcija i spisa stranaka te razgovore s ključnim osobljem i članovima upravljačkog tijela. Kada je to potrebno, nadležna bi tijela trebala moći provoditi ad hoc nadzore koji nisu dio njihove nadzorne strategije i plana. Potreba za provedbom takvih nadzora može nastati zbog određenog događaja, koji može izložiti sektor/podsektor ili subjekte procjene povećanom riziku

od pranja novca i financiranja terorizma, zbog značajnih promjena u izloženosti sektora/podsektora ili subjekata procjene riziku od pranja novca i financiranja terorizma ili ako nadležno tijelo otkrije određene informacije, uključujući putem izvješća o zviždanju, raširenih javnih navoda o protupravnim radnjama, zbog nove tipologije pranja novca i financiranja terorizma ili nalaza nadzora sustava i kontrola SPNFT-a ili zbog šireg okvira unutarnjih kontrola. Ako je nadležno tijelo zaključilo da je provedba ad hoc nadzora opravdana, trebalo bi utvrditi opseg i usmjerenost nadzora, hoće li nadzor obuhvaćati izravne elemente te postoji li potreba za uključivanjem drugih nadzornih tijela i za suradnjom s njima.

95. Ako nadležna tijela provode nadzor na daljinu primjenom virtualnih sredstava, trebala bi razmotriti djelotvornost tog nadzornog alata te ispunjava li angažman sa subjektom procjene uvjete za izravan nadzor i je li razmjernan riziku od pranja novca i financiranja terorizma koji predstavlja subjekt procjene. Nadležna bi tijela trebala razmotriti je li izravni nadzor primjereniji prilikom provedbe nadzora nad subjektima procjene koji predstavljaju značajnu ili vrlo značajnu razinu rizika od pranja novca i financiranja terorizma te u okolnostima kada nadležna tijela nastoje steći dobro razumijevanje sveukupnog okvira sustava i kontrola u području SPNFT-a unutar subjekta procjene.
96. Nadležna bi tijela trebala razmotriti najdjelotvorniji nadzorni alat kako bi zajamčila da subjekti procjene koji su dio grupe učinkovito primjenjuju politike i postupke na razini grupe primjenom razmatranja nalik onima primjenjivima na pojedinačne subjekte procjene, kako je prethodno objašnjeno. Ako grupa posluje na prekograničnoj osnovi, vodeće nadzorno tijelo¹⁵ trebalo bi surađivati s drugim nadležnim tijelima koja sudjeluju u nadzoru subjekata procjene unutar grupe putem kolegija za SPNFT, ako su osnovani, ili putem drugih kanala i mehanizama suradnje, uključujući one utvrđene u EBA-inim smjernicama o suradnji.¹⁶ Ta se suradnja među ostalim može sastojati od sljedećih elemenata:
- a) opsega uzajamne suradnje kako je opisano u smjernici 9. Smjernica o kolegijima za SPNFT;
  - b) dogovora o primjeni određenog nadzornog alata ili nadzorne mjere s drugim nadležnim tijelima koja su odgovorna za nadzor drugih subjekata procjene unutar grupe. To može obuhvaćati provedbu zajedničkog nadzora ili pregleda s drugim nadležnim tijelima ili zajedničkim usmjeravanjem nadzornog alata radi djelotvornijeg ublažavanja rizika koji su prisutni u čitavoj grupi;
  - c) razmjene informacija povezanih s procjenom rizika od pranja novca i financiranja terorizma subjekta procjene ili sektora, ako je to relevantno;
  - d) razmjene informacija povezanih s planiranim nadzornim kontrolama ili pregledima, a nakon toga o relevantnim nalazima;
  - e) razmjene informacija povezanih s nedostatcima ili povredama koje su utvrdila druga nadležna tijela.

¹⁵ Vodeće nadzorno tijelo utvrđuje se u skladu sa Zajedničkim smjernicama europskih nadzornih tijela (JC 2019 81) o suradnji i razmjeni informacija za potrebe Direktive (EU) 2015/849 među nadležnim tijelima koja nadziru kreditne i financijske institucije (Smjernice za kolegije za SPNFT). Vodeće nadzorno tijelo najčešće je nadležno tijelo odgovorno za nadzor u području SPNFT-a u državi članici u kojoj se nalazi glavni ured grupe.

¹⁶ EBA-ine [Smjernice o suradnji i razmjeni informacija između bonitetnih nadzornih tijela, nadzornih tijela za SPNFT i financijsko-obavještajnih jedinica u skladu s člankom 117. stavkom 6. Direktive 2013/36/EU, prosinac 2021.](#)

97. Nadležna tijela trebala bi imati holistički pregled svih nadzornih alata koje primjenjuju. Trebala bi pratiti provedbu i djelotvornost tih alata te, ako je to potrebno, unijeti izmjene.

4.4.5 Nadzorne prakse i nadzorni priručnik

98. Kako bi ispunila svoje obveze u skladu s Direktivom (EU) 2015/849, nadležna bi tijela trebala zajamčiti da su subjekti procjene uspostavili pouzdane sustave i kontrole u području SPNFT-a te da su ti sustavi i kontrole dovoljno učinkoviti kako bi se njima mogli spriječiti i otkriti pranje novca i financiranje terorizma. Koraci koje nadležna tijela poduzimaju kako bi provela procjenu sustava i kontrola subjekta procjene u području SPNFT-a trebali bi biti utvrđeni u posebnom nadzornom priručniku za SPNFT. Na taj način nadležna tijela mogu osigurati dosljednu primjenu nadzornih alata i profesionalne prosudbe. Prilikom izrade priručnika nadležna bi tijela trebala osigurati da on sadržava dostatne pojedinosti o svim aktivnostima koje relevantna nadzorna tijela moraju poduzeti kako bi djelotvorno provodila nadzor; međutim, njime bi također trebala biti predviđena dostatna fleksibilnost nadzornih tijela kako bi mogla primjenjivati svoju stručnu prosudbu i po potrebi prilagođavati nadzorni pristup.

99. Nadležna tijela trebala bi zajamčiti da su, gdje je to relevantno, subjekti procjene imenovali službenike za usklađenost u području SPNFT-a u skladu s člankom 8. stavkom 4. Direktive (EU) 2015/849. Nadležna bi tijela također trebala poduzeti korake na temelju procjene rizika kako bi provjerila posjeduje li službenik za usklađenost u području SPNFT-a kojeg je imenovao subjekt procjene potrebne razine integriteta, stručnosti i znanja kako bi mogao djelotvorno obavljati svoje funkcije, odnosno posjeduje li i dalje potrebne razine integriteta, stručnosti i znanja¹⁷. To može obuhvaćati održavanje sastanka sa službenikom za usklađenost u području SPNFT-a ili podnošenje zahtjeva kojim se od subjekta procjene traži da dostavi sažeti opis stručnosti službenika za usklađenost u području SPNFT-a i sve ostale informacije koje nadležno tijelo smatra relevantnima. Nadležna bi tijela trebala razmotriti hoće li provesti takvu procjenu u okviru svojih nadzornih aktivnosti, uključujući tijekom izravnih nadzora ili neizravnih nadzora, ili kao samostalnu procjenu.

100. Ako nadležno tijelo na temelju provjera opisanih u točki 99. smatra da službenik za usklađenost u području SPNFT-a možda nije primjeren, nadležno bi tijelo trebalo obavijestiti relevantno bonitetno nadzorno tijelo¹⁸ o svojim razlozima za zabrinutost te bi trebalo proaktivno podijeliti s bonitetnim nadzornim tijelima sve informacije koje su uzrokovale tu zabrinutost. Nadalje,

- a) ako procjena primjerenosti službenika za usklađenost u području SPNFT-a nije u nadležnosti bonitetnog nadzornog tijela, nadležna bi tijela trebala primijeniti potrebne mjere kako bi bez nepotrebnog odlaganja riješila to pitanje; primjerice, mogu zatražiti od službenika za usklađenost u području SPNFT-a da pristupi dodatnom osposobljavanju ili poboljšanju profesionalnih kvalifikacija; mogu zatražiti poboljšano upravljanje ili reorganizaciju uloge

¹⁷ [Savjetodavni dokument](#) o nacrtu Smjernica o politikama i postupcima povezanim s upravljanjem usklađenosti te o ulozi i odgovornostima službenika za usklađenost u području SPNFT-a u skladu s člankom 8. i poglavljem VI. Direktive (EU) 2015/849.

¹⁸ Osobito u skladu s točkom 19. budućih EBA-inih Smjernica o suradnji i razmjeni informacija između bonitetnih nadzornih tijela, nadzornih tijela za SPNFT i financijsko-obavještajnih jedinica u skladu s Direktivom 2013/36/EU

službenika za usklađenost u području SPNFT-a; ili mogu zatražiti zamjenu ili imenovanje dodatnog službenika za usklađenost u području SPNFT-a;

- b) ako su bonitetna nadzorna tijela nadležna za procjenu primjerenosti službenika za usklađenost u području SPNFT-a¹⁹, nadležna bi tijela trebala surađivati s bonitetnim nadzornim tijelima tijekom početne procjene, kao i tijekom ponovnih procjena primjerenosti koje bonitetna nadzorna tijela mogu provoditi ako je to potrebno.²⁰ Nadležna bi tijela trebala razmjenjivati sve informacije koje mogu utjecati na procjenu ili ponovnu procjenu primjerenosti službenika za usklađenost u području SPNFT-a s relevantnim bonitetnim nadzornim tijelima, uključujući njihove predložene preporuke ili mjere, kako je opisano u prethodnoj točki (a), koje se iz perspektive nadzora u području SPNFT-a mogu poduzeti radi otklanjanja nedostataka.

101. Nadležna bi tijela u nadzornom priručniku trebala opisati korake koje nadzorna tijela moraju poduzeti prilikom primjene različitih nadzornih alata. U priručniku bi trebalo biti utvrđeno barem sljedeće:

- a) postupak i metodologija koje nadležna tijela slijede prilikom procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma povezanih sa subjektima procjene i sektorima/podsektorima. Nadležna bi tijela također trebala objasniti postupak koji nadzorna tijela slijede kada žele izmijeniti ocjenu rizika subjekta procjene na temelju svoje profesionalne prosudbe;
- b) mogući slučajevi u kojima nadzorna tijela moraju surađivati s ostalim dionicima kako je opisano u odjeljku 1.4.1. ovih smjernica; također treba biti opisan način na koji bi se ta suradnja trebala odvijati u praksi;
- c) postupak koji nadzorna tijela trebaju primjenjivati prilikom uporabe svakog nadzornog alata i objašnjenje elemenata koje je potrebno ispitati. Nadležna bi tijela trebala jasno utvrditi ključne razlike između različitih nadzornih alata koji su im dostupni. To znači da bi nadležna tijela trebala barem pojasniti mjeru u kojoj se od nadzornih tijela očekuje da u pogledu subjekata procjene ispituju sljedeće:
- i) primjerenost relevantnih politika i postupaka te jesu li te politike i postupci povezani s procjenom rizika cjelokupnog poslovanja;
  - ii) jesu li uspostavljeni relevantni postupci i funkcioniraju li u skladu s očekivanjima;
  - iii) primjerenost i potpunost procjena rizika na razini poslovanja te u kojoj mjeri to utječe na sveukupni pristup SPNFT-u;
  - iv) primjerenost procjena rizika stranke i u kojoj mjeri one određuju primjenjivu razinu zahtjeva za dubinsku analizu stranke;
  - v) primjerenost sustava unutarnjeg upravljanja i linija unutarnjeg obavješćavanja, u

¹⁹ Zajedničke smjernice ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU, [EBA/GL/2021/06](#).

²⁰ Uključujući kako je predviđeno odjeljcima 6.1. i 6.3. budućih EBA-inih Smjernica o suradnji i razmjeni informacija između bonitetnih nadzornih tijela, nadzornih tijela za SPNFT i financijsko-obavještajnih jedinica u skladu s Direktivom 2013/36/EU

- pogledu usklađenosti u području SPNFT-a, uključujući kvalitetu i količinu podataka o upravljanju;
- vi) primjerenost osobe koja obavlja ulogu službenika za usklađenost u području SPNFT-a unutar subjekta procjene, kako je definirano u članku 8. stavku 4. Direktive (EU) 2015/849, te koraci koje nadzorna tijela trebaju poduzeti kako bi provela tu procjenu;
  - d) koju bi vrstu angažmana i komunikacije nadzorno tijelo trebalo imati sa subjektom procjene prije, tijekom i nakon primjene određenog nadzornog alata;
  - e) prilikom izvješćivanja o nalazima nadzora ili pregleda, okvirni rokovi kojih bi se nadležna tijela i subjekti procjene trebali pridržavati;
  - f) kako procijeniti jesu li sustavi i kontrole u području SPNFT-a koje su uspostavili subjekti procjene dovoljno djelotvorni i razmjerni rizicima od pranja novca i financiranja terorizma kojima je subjekt procjene izložen. Nadležna bi tijela trebala utvrditi barem glavna područja na koja bi nadzorno tijelo trebalo usmjeriti pozornost, koja mogu upućivati na manjak djelotvornosti unutar subjekta procjene. Neki pokazatelji koji mogu upućivati na djelotvornu provedbu okvira SPNFT-a među ostalim obuhvaćaju sljedeće:
    - vii) osoblje unutar subjekta procjene pokazuje dobro razumijevanje parametara koji se upotrebljavaju za različite sustave i može objasniti razlog za ishode tih sustava;
    - viii) sustavi i postupci koji se upotrebljavaju za praćenje stranaka i transakcija daju očekivane ishode, koji su u skladu s ostalim sličnim subjektima procjene u sektoru;
    - ix) politike i postupci za utvrđivanje i analizu sumnjivih ili neobičnih transakcija te za njihovu prijavu financijsko-obavještajnim jedinicama ili drugim relevantnim tijelima;
    - x) osoblje subjekta procjene pokazuje dobro razumijevanje politika i postupaka u području SPNFT-a i načina njihove primjene u praksi;
    - xi) različita interna i vanjska izvješća, kao što su izvješća internih ili vanjskih revizora ili savjetnika, ne uzrokuju zabrinutost u pogledu usklađenosti subjekta procjene sa zahtjevima u području SPNFT-a;
    - xii) svi su relevantni članovi osoblja i višeg rukovodstva unutar subjekta procjene prošli dostatno i relevantno osposobljavanje;
    - xiii) subjekt procjene provodi poštene prakse poticaja, uključujući primitke i ostale nagrade, kojima se izravno ni neizravno ne potiču loše prakse ili kultura rada;
    - xiv) na svim se razinama upravljanja primjenjuje dostatno i primjereno izvješćivanje rukovodstva;
    - xv) uspostavljeni su primjereni sustavi upravljanja s jasnom ulogom višeg rukovodstva unutar okvira SPNFT-a;
  - g) mjera u kojoj se od nadzornog tijela očekuje da ospori pouzdanost sustava i kontrola u

području SPNFT-a, provedbu politika i postupaka u području SPNFT-a te djelotvornost procjene rizika cjelokupnog poslovanja;

- h) primjeri vrste situacija u kojima se od nadzornih tijela očekuje da primjenjuje svoju profesionalnu prosudbu;
- i) ako nadzorni alat obuhvaća uzorkovanje spisa stranaka ili transakcija, u priručniku bi trebalo objasniti metodologiju uzorkovanja, uključujući najmanju veličinu uzorka i kriterije za odabir uzorka;
- j) koraci koje nadzorna tijela trebaju poduzeti nakon kontrole kako bi zajamčila da su subjekti procjene na primjeren način postupili u skladu sa nalazima nadzora i primjeri slučajeva u kojima će možda biti potrebno poduzeti naknadni nadzor, kako je utvrđeno u odjeljku 4.4.8. ovih smjernica; i
- k) sustavi upravljanja unutar nadležnog tijela u svrhu odobrenja ishoda nadzora ili pregleda, uključujući postupak donošenja odluka u pogledu sankcija i upravnih mjera.

101. A) Prilikom izrade politike uzorkovanja nadležna bi tijela trebala imati na umu da postoje brojne razlike između subjekata procjene, kao što su broj i vrsta proizvoda i usluga koje pružaju te broj i vrsta stranaka i transakcija. To znači da će nadležna tijela možda morati prilagoditi svoj pristup uzorkovanju s obzirom na određeni subjekt procjene. U okviru tog postupka nadležna bi tijela trebala razmotriti barem sljedeće kriterije kako bi odabrala značajan uzorak:

- a) Uzorkovanje bi trebalo pomoći nadležnim tijelima da ispune ciljeve određenog nadzornog alata koji se koristi za provedbu procjene. To znači da bi uzorak trebao obuhvaćati značajan broj spisa stranaka ili transakcija koji predstavljaju raznolikost stranaka, proizvoda i usluga u različitim kategorijama rizika; međutim, veličina i sastav tog uzorka utvrđuju se na temelju:
  - i) svrhe nadzornog alata koji se upotrebljava za procjenu;
  - ii) različitih kategorija rizika stranaka unutar subjekta procjene i omjera stranaka koje predstavljaju značajan ili vrlo značajan rizik od pranja novca i financiranja terorizma;
  - iii) prirode, veličine i složenosti poslovanja subjekta procjene.
- b) Provjere koje se provode u okviru uzorkovanja trebale bi biti dovoljno sveobuhvatne i intruzivne kako bi se nadležnom tijelu omogućilo da ostvari željeni cilj nadzora.
- c) Uzorkovanje bi trebalo biti uravnoteženo u odnosu na ostale nadzorne aktivnosti koje čine dio nadzornog alata, kao što je provedba pregleda sustava, sustava upravljanja te politika i postupaka.

102. Politika uzorkovanja nadležnih tijela trebala bi biti fleksibilna te bi trebala omogućiti prilagodbe na temelju razine rizika ili novih informacija, uključujući informacije stečene u okviru njihovih nadzornih aktivnosti. To znači da nadležna tijela mogu promijeniti veličinu uzorka, kategorije stranaka, proizvoda, usluga ili transakcija uključenih u uzorak ili određene provjere koje se provode prije ili tijekom nadzora ili pregleda. Ako uzorkovanje ukazuje na sustavnu neusklađenost subjekta procjene s primjenjivim obvezama u području SPNFT-a, nadležna bi

tijela trebala istražiti uzrok te neusklađenosti, što može obuhvaćati naknadni nadzor ili nadzorne aktivnosti, uključujući dodatno uzorkovanje ili razgovore s ključnim osobljem.

103. Potrebno je redovito preispitivati i, kad je to potrebno, ažurirati nadzorni priručnik, osobito ako je došlo do značajnih promjena koje su mogle utjecati na nadzorni pristup, uključujući promjene uvedene pravnim okvirom ili međunarodnim smjernicama ili promjene nužne na temelju povratnih informacija koje su nadležna tijela primila u pogledu primjerenosti svojeg nadzornog pristupa, uključujući od funkcije unutarnje revizije ili vanjskih tijela kao što su stručna skupina za financijsko djelovanje, Vijeće Europe ili europska nadzorna tijela. Na temelju tog preispitivanja nadležna bi tijela trebala napraviti pregled stanja i otkloniti utvrđene nedostatke, ako postoje. Relevantna nadzorna tijela trebala bi bez odlaganja biti obaviještena o svim izmjenama priručnika.

4.4.6 Osiguranje kvalitete

104. Nadležna bi tijela trebala zajamčiti da sva nadzorna tijela dosljedno provode nadzor sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma. Stoga bi trebala uspostaviti provjere u svrhu osiguranja kvalitete kako bi zajamčila da sva nadzorna tijela dosljedno primjenjuju nadzorne alate i prakse u skladu s nadzornim priručnikom. Takve provjere trebale bi barem obuhvaćati pregled koji provodi funkcija unutarnje revizije te primjenu načela dvostruke kontrole. Nadležna bi tijela u svrhu postizanja dosljednosti nadzora također trebala upotrebljavati osposobljavanje osoblja, mentorstvo i učenje promatranjem rada drugih kolega među nadzornim tijelima.

105. Nadležna tijela trebala bi zajamčiti točnost i pouzdanost informacija prikupljenih od subjekata procjene za potrebe procjene rizika ili drugih nadzornih alata. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala provesti barem unakrsnu provjeru tih informacija u odnosu na informacije koje su im već dostupne u pogledu određenog subjekta procjene ili sličnih subjekata procjene ili u odnosu na informacije primljene iz drugih pouzdanih izvora, što uključuje bonitetna nadzorna tijela, druga nadležna tijela ili financijsko-obavještajne jedinice.

106. Ako su nadležna tijela utvrdila da se čini da su informacije koje je pružio jedan ili više subjekata procjene netočne ili nepotpune, trebala bi poduzeti korake kako bi pojasnila te nedosljednosti i nastojati dobiti točne informacije. U takvim bi okolnostima nadležna tijela trebala razmotriti najprimjerenije nadzorno djelovanje za rješavanje tog pitanja na temelju opsega i vrste utvrđenih netočnosti. Djelovanja mogu obuhvaćati traženje pojašnjenja izravno od subjekta procjene, provedbu ad hoc nadzora subjekta procjene ili izricanje određenih nadzornih mjera.

107. Prilikom osmišljavanja i provedbe potrebnih provjera u svrhu osiguranja kvalitete nadležna bi tijela trebala razmotriti potrebne resurse. U nekim okolnostima možda će biti potrebno uključiti određene specijalizirane resurse iz područja informacijskih tehnologija ili drugih područja.

4.4.7 Uporaba usluga vanjskih strana

108. Ako nadležna tijela upotrebljavaju usluge vanjskih savjetnika ili revizora u svrhu provedbe nadzornog plana, nekih dijelova plana ili određenog nadzornog zadatka, uvijek trebaju zajamčiti da vanjske strane:

- a) posjeduju dostatno znanje i vještine za provedbu konkretnih nadzornih zadataka za koje su ih nadležna tijela angažirala;
- b) dobro razumiju regulatorna očekivanja i opseg rada koji moraju obaviti;
- c) imaju pristup posebnim smjernicama kojima su jasno utvrđeni uvjeti za njihovo sudjelovanje, kao i postupci koje moraju slijediti u okviru svojeg angažmana;
- d) vode dostatnu evidenciju u kojoj podrobno opisuju korake koje su poduzele u svrhu obavljanja potrebnih zadataka te u kojoj je navedeno obrazloženje za njihove zaključke i nalaze;
- e) izvršavaju zadatke koji su im povjereni u skladu s visokim standardom kvalitete. U tu svrhu nadležna tijela mogu pregledati druge radove koje obavlja vanjska strana ili sudjelovati u nekima od aktivnosti koje ona provodi u ime nadležnih tijela;
- f) prijaviti sve potencijalne sukobe interesa; ako se pokaže da sukobi interesa postoje, nadležna bi tijela trebala zajamčiti da se njima na primjeren način upravlja i da su na primjeren način otklonjeni. Ako nije moguće riješiti sukobe interesa, nadležna bi tijela trebala odbiti ili raskinuti suradnju s određenom vanjskom stranom.

109. Ako nadležna tijela dosljedno koriste usluge stručnjaka u okviru svojeg nadzornog postupka, to bi trebala navesti u nadzornom planu i priručniku.

110. Nadležna bi tijela trebala zajamčiti da održavaju dovoljnu razinu stručnosti unutar svoje organizacije kako bi mogla pregledavati i, ako je to potrebno, osporavati rad koji su vanjske strane obavile u njihovo ime.

111. Ako su subjekti procjene angažirali vanjske revizore ili savjetnike za provedbu procjene njihove usklađenosti s obvezama u području SPNFT-a, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev nadležnih tijela, nadležna tijela trebala bi zajamčiti da su:

- a) obaviještena o opsegu pregleda koji provode vanjske strane;
- b) obaviještena o vještinama, znanju i iskustvu stručnjaka koje su angažirale vanjske strane koji će provoditi procjenu; i
- c) redovito obaviještena o novostima u pogledu ishoda i nalaza rada stručnjaka, pa i onda kada stručnjaci dosljedno prijavljuju nepostojanje nedostataka ili nalaza.

112. Nadležna bi tijela trebala razmotriti rad vanjskih strana te ga uzimati u obzir tijekom obavljanja naknadnog nadzora ili u okviru svojeg kontinuiranog nadzora, ako je to potrebno. Nadležna bi tijela trebala analizirati razloge za utvrđena odstupanja između rada stručnjaka vanjskih strana

i vlastitih nalaza na temelju nadzornih kontrola ili pregleda te bi trebala uvrstiti tu analizu u svoju procjenu rizika subjekta procjene. Ako nadležna tijela imaju sumnje u pogledu općenite kvalitete rada koji su obavili stručnjaci vanjskih strana kako je opisano u točkama 108. i 111., nadležna tijela trebala bi razmotriti uključivanje pregleda tog rada u okviru svojih budućih nadzora ili pregleda unutar subjekta procjene.

113. Nadležna bi tijela trebala zajamčiti da su uspostavljena sučelja kako bi se zajamčilo da stručnjaci vanjskih strana mogu prijaviti sve nepravilnosti, nedostatke ili povrede unutar subjekta procjene izravno nadležnim tijelima, ako je to potrebno, neovisno o tome jesu li ih angažirala nadležna tijela ili subjekti procjene.

4.4.8 Naknadni nadzor

114. Nadležna tijela trebala bi se uvjeriti da su subjekti procjene na primjeren način odgovorili na i djelotvorno otklonili povrede ili nedostatke u okviru sustava i kontrola subjekata procjene u području SPNFT-a. Nadležna bi tijela trebala poduzeti sve potrebne korake kako bi zajamčila da će se postupanje ili aktivnosti subjekata procjene promijeniti ili prekinuti.

115. Prilikom odlučivanja o najdjelotvornijem naknadnom nadzoru nadležna bi tijela trebala odabrati nadzorne alate ili mjere koji su razmjerni bitnosti nedostataka i ozbiljnosti utvrđenih povreda te bi trebala uzeti u obzir razinu rizika kojem je subjekt procjene izložen. To znači da će za ozbiljne povrede i bitne nedostatke²¹ utvrđene u subjektu procjene, koji je izložen značajnom ili vrlo značajnom riziku od pranja novca i financiranja terorizma, biti potrebno poduzeti opsežnije daljnje aktivnosti i da će zahtijevati više nadzornih resursa nego manje ozbiljne povrede ili nedostatci koji nisu značajni u subjektima procjene izloženima manje značajnom riziku. Primjerice, nadležna tijela u najtežim slučajevima mogu provesti naknadni nadzor kako bi zajamčila da su svi nedostatci djelotvorno smanjeni i, ako je to potrebno, mogu razmotriti izricanje sankcije, dok će u lakšim slučajevima možda biti dovoljno primiti potvrdu subjekta procjene o tome da su problemi otklonjeni u skladu s planom sanacije koji su predložila.

116. Prilikom utvrđivanja najdjelotvornijeg naknadnog nadzora u skladu s prethodnim točkama 114. i 115., nadležna tijela trebala bi razmotriti barem sljedeće:

- a) hoće li se nakon provedbe plana sanacije koji je subjekt procjene predložio nadležnom tijelu odgovoriti na sve povrede i nedostatke i hoće li ih se otkloniti na djelotvoran način. Nadležna tijela trebala bi se složiti s vremenskim okvirom koji je subjekt procjene predložio za dovršetak otklanjanja nedostataka, a ako vremenski okvir nije realan ili ako predložena djelovanja nisu dovoljno pouzdana za otklanjanje određenih nedostataka, trebala bi se usprotiviti subjektu procjene;
- b) trebaju li upotrijebiti jedan nadzorni alat, nadzornu mjeru ili sankciju ili više njih kako bi zajamčila da će se povrede i nedostatci unutar subjekta procjene riješiti i otkloniti na najdjelotvorniji i pravodobni način;

---

²¹ Više pojedinosti o utvrđivanju bitnosti nedostataka dostupno je u Regulatornim tehničkim standardima koje je EBA izradila u skladu s člankom 9.a Uredbe o EBA-i.

- c) trebala bi razmotriti hitnost otklanjanja jer neke povrede ili nedostaci zahtijevaju žurnije djelovanje subjekata procjene, što znači da bi nadležna tijela trebala zajamčiti da je subjekt procjene otklanjanju tih nedostataka dodijelio status prioriteta;
- d) vrijeme potrebno za otklanjanje određenih povreda ili nedostataka; ako bi sanacija mogla potrajati, subjekt procjene trebao bi uspostaviti prikladne privremene mjere za ublažavanje rizika;
- e) vjerojatnost ponovne ili sustavne povrede ili nedostatka, što se može procijeniti sagledavanjem prethodnih propusta subjekta procjene i vremenskog razdoblja tijekom kojeg subjekt procjene nije provodio djelotvorne sustave i kontrole; daljnje aktivnosti nadležnog tijela ne bi trebale biti usmjerene samo na otklanjanje određenog problema, nego na to da osigura da je subjekt procjene ispravio sustavni propust;
- f) mogući utjecaj povrede i nedostatka na širi okvir unutarnjih kontrola unutar subjekata procjene, za što će možda biti potrebno surađivati s bonitetnim nadzornim tijelima u skladu s EBA-inim Smjernicama o suradnji²² te će možda biti potrebno poduzeti daljnje mjere i iz bonitetne perspektive;
- g) sposobnost i spremnost subjekta procjene na otklanjanje propusta koje su utvrdila nadležna tijela, uključujući mjeru u kojoj u postupku otklanjanja propusta sudjeluju nositelji ključnih funkcija i više rukovodstvo.

117. Ako nadležna tijela sumnjaju da subjekt možda namjerno ne provodi djelotvorne sustave i kontrole, trebala bi razmotriti strože daljnje aktivnosti, kojima bi se zajamčilo da će subjekt procjene bez odlaganja prestati s takvim postupanjem. U takvim bi okolnostima nadležna tijela trebala surađivati i razmjenjivati informacije o propustima subjekta procjene s bonitetnim nadzornim tijelima.

118. Nadležna tijela trebala bi formalizirati svoj postupak naknadnog nadzora i utvrditi ga u svojem nadzornom priručniku, pri čemu treba biti predviđena dostatna fleksibilnost za nadzorno prosuđivanje. Nadležna tijela trebala bi uspostaviti vremenski okvir i opis konkretnih daljnjih aktivnosti i mjera naknadnog nadzora koje subjekt procjene treba poduzeti kako bi otklonio svaku povredu ili nedostatak.

119. Ako su nadležna tijela utvrdila da subjekti procjene ne provode svoje politike i postupke utvrđene na razini grupe u svim dijelovima grupe u skladu s člankom 45. stavkom 1. Direktive 2015/849 na djelotvoran način i da njihovi sustavi i kontrole nisu dovoljno pouzdani za smanjenje rizika kojem je grupa izložena u različitim područjima nadležnosti, nadležno tijelo trebalo bi poduzeti potrebne mjere kako bi zajamčilo:

- a) da su subjekti procjene na razini grupe uspostavili plan otklanjanja nedostataka kojim je utvrđeno kako će otkloniti utvrđene nedostatke u različitim područjima nadležnosti;
- b) da bez odlaganja surađuju s drugim nadležnim tijelima uključenima u nadzor subjekata

---

²² EBA-ine [Smjernice o suradnji i razmjeni informacija između bonitetnih nadzornih tijela, nadzornih tijela za SPNFT i financijsko-obavještajnih jedinica u skladu s člankom 117. stavkom 6. Direktive 2013/36/EU](#), prosinac 2021.

grupe, putem kolegija za SPNFT ili putem drugih mehanizama suradnje, kako bi se zajamčilo da su svjesni tih nedostataka;

- c) da surađuju s drugim nadležnim tijelima i, ako je to primjenjivo, bonitetnim nadzornim tijelima kako bi odlučila o primjerenim daljnjim aktivnostima, na razini grupe ili na razini pojedinačnog subjekta, ovisno o potrebi. Takve daljnje aktivnosti mogu obuhvaćati, među ostalim nadzornim alatima, zajednički izravni nadzor ili zajednički pristup između različitih nadležnih tijela.

120. Iako je postupak naknadnog nadzora odvojen od postupka sankcioniranja, ta dva postupka nisu međusobno isključiva i trebala bi se međusobno dopunjavati. Prema tome, neovisno o sankcijama koje će biti izrečene subjektu procjene, nadležna tijela trebala bi pažljivo pratiti daljnje aktivnosti kako bi zajamčila da su povrede i nedostatci otklonjeni u dostatnoj mjeri.

121. Ne uzimajući u obzir odredbe ovih smjernica, nadležna tijela trebala bi prijaviti sve bitne nedostatke Europskom nadzornom tijelu za bankarstvo u skladu s nacrtom regulatornih tehničkih standarda iz članka 9.a Uredbe (EU) br. 1093/2010.

4.4.9 Povratne informacije koje se dostavljaju sektoru

a. Povratne informacije o procjenama rizika

122. Nadležna tijela trebala bi subjektima procjene pružati povratne informacije o ishodu sektorske procjene rizika. Nadležna tijela trebala bi objaviti barem sljedeće:

- a) ključne rizike koje su utvrdila u svakom sektoru i podsektoru;
- b) svoju procjenu tih rizika; i
- c) sve ostale informacije na temelju kojih subjekti procjene mogu steći bolje razumijevanje rizika i poboljšati svoje procjene rizika cjelokupnog poslovanja i pojedinačne procjene rizika.

123. Ako nadležna tijela odluče da će subjektima procjene pružiti redigiranu verziju svoje sektorske ili podsektorske procjene rizika, trebala bi osigurati da sadrži dostatne i značajne informacije koje subjekti procjene mogu upotrebljavati prilikom izrade vlastitih procjena rizika.

b. Smjernice za sektor

124. Nadležna tijela trebala bi izdati potrebne smjernice za subjekte procjene u kojima je objašnjeno na koji način očekuju da će subjekti procjene provoditi pristup koji se temelji na riziku u praksi i što očekuju da će subjekti procjene poduzeti kako bi ispunili svoje obveze u području SPNFT-a. Nadležna tijela kao temelj za svoje smjernice trebala bi upotrebljavati relevantne smjernice koje su izdala europska nadzorna tijela, koje trebaju dopuniti konkretnim značajkama na nacionalnoj razini.

125. Nadležna tijela također bi trebala ocijeniti potrebu za daljnjim smjernicama u sektoru. Nadležna tijela trebala bi procijeniti razinu znanja i stručnosti u području SPNFT-a u sektoru na temelju problema koji se ponavljaju, rizika u nastajanju i ostalih zabrinutosti koje proizlaze iz

njihove analize informacija prikupljenih za procjenu rizika, nalaza kontrola, uključujući tematske nadzore, te iz ostalih oblika suradnje sa sektorom, uključujući trgovačka udruženja. Neki pokazatelji koji mogu upućivati na to da su potrebne dodatne smjernice među ostalim obuhvaćaju sljedeće:

- a) ponovne neusklađenosti subjekata procjene s određenim obvezama u području SPNFT-a;
- b) nedavne promjene zakonodavnog okvira na nacionalnoj razini ili na razini EU-a koje mogu utjecati na sposobnost subjekata procjene da ispune svoje obveze u području SPNFT-a;
- c) dokaze o smanjenju rizika u određenim sektorima ili subjektima procjene ili dokaze o tome da subjekti procjene ne provode djelotvorno upravljanje rizicima, nego ih izbjegavaju;
- d) ponovna pitanja upućena nadležnim tijelima ili zahtjeve za smjernice o određenom aspektu okvira SPNFT-a;
- e) pojavu novih rizika i tipologija pranja novca i financiranja terorizma.

126. Nadležna tijela trebala bi ocijeniti jesu li smjernice potrebne za taj sektor u cjelini ili za određeni podsektor, odnosno trebaju li pokrivati određenu temu. Nadležna tijela trebala bi zajamčiti da su njihove smjernice jasne i nedvosmislene te da imaju sljedeća obilježja:

- a) smjernice su takve da subjekti procjene zahvaljujući njima mogu lakše provoditi djelotvoran pristup na temelju rizika i da se njima pruža potpora subjektima procjene u tom pogledu;
- b) smjernicama se ne promiče ili ne odobrava, izravno ili neizravno, neselektivno smanjenje rizika čitavih kategorija stranaka u skladu s EBA-inim Smjernicama o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma, a osobito smjernicama 4.9., 4.10. i 4.11.²³

127. Nadležna tijela trebala bi razmotriti mogućnost sudjelovanja subjekata procjene i ostalih relevantnih dionika prilikom izrade nadzornih smjernica te bi trebala utvrditi najdjelotvorniji način za uspostavljanje suradnje u tom smislu. To sudjelovanje među ostalim može obuhvaćati postupak javnog savjetovanja, suradnju s trgovačkim udruženjima, financijsko-obavještajnim jedinicama, tijelima za izvršenje zakonodavstva, ostalim nadležnim tijelima ili državnim agencijama ili se može odvijati putem sudjelovanja na savjetodavnim forumima. Nadležna bi tijela trebala zajamčiti da je suradnjom obuhvaćen dovoljan udio dionika na koje će smjernice utjecati i da je dionicima ostavljeno dovoljno vremena da iznesu svoja stajališta.

128. Nadležna bi tijela trebala povremeno procjenjivati primjerenost svojih postojećih smjernica pruženih sektoru. Takva bi se procjena trebala provoditi redovito i na ad hoc osnovi i može biti potaknuta određenim događajima, uključujući izmjene nacionalnog ili europskog zakonodavstva, izmjene nacionalne ili nadnacionalne procjene rizika ili povratne informacije sektora. Ako nadležna tijela utvrde da postojeće smjernice više nisu ažurne ili relevantne, bez odlaganja trebaju obavijestiti sektor o potrebnim izmjenama.

---

²³ EBA-ine Smjernice o dubinskoj analizi stranaka i čimbenicima koje bi kreditne i financijske institucije trebale uzeti u obzir pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama („Smjernice o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma”) u skladu s člankom 17. i člankom 18. stavkom 4. Direktive (EU) 2015/849, [EBA/GL/2021/02](#).

c. Komunikacija sa sektorom

129. Nadležna tijela trebala bi uspostaviti i primjenjivati komunikacijsku strategiju kako bi zajamčila da će njihova komunikacija sa subjektima procjene ostati usmjerena na poboljšanje usklađenosti sa zahtjevima u području SPNFT-a u sektoru ili određenim podsektorima te kako bi zajamčila najdjelotvorniju uporabu resursa nadležnih tijela. Nadležna bi tijela u okviru svoje komunikacijske strategije trebala utvrditi kako će komunicirati s različitim dionicima, uključujući prilikom izvješćivanja o ishodima procjene rizika i pružanja relevantnih smjernica sektoru.

130. Nadležna tijela trebala bi utvrditi najprimjerenije i najdjelotvornije komunikacijske alate koji su im dostupni i koji će im omogućiti jasno i konstruktivno izvješćivanje relevantnih dionika o svojim regulatornim očekivanjima. Ti alati među ostalim mogu uključivati sljedeće:

- a) istovremenu komunikaciju sa svim subjektima procjene, što može obuhvaćati objavu na mrežnom mjestu nadležnog tijela ili putem drugih internetskih kanala;
- b) komunikaciju s ograničenom skupinom dionika, što može obuhvaćati sudjelovanje nadležnog tijela na različitim konferencijama ili osposobljavanjima ili putem mjera informiranja trgovačkih i stručnih udruženja;
- c) komunikaciju putem dopisa ili okružnica, koji mogu biti upućeni sektoru u cjelini ili relevantnim skupinama dionika; ili
- d) izravnu komunikaciju sa subjektima procjene na dvostranoj ili višestranoj osnovi, uključujući javna savjetovanja. Ako nadležno tijelo komunicira na dvostranoj osnovi, trebalo bi razmotriti relevantnost te komunikacije za širu skupinu dionika, što može dovesti do zaključka da bi neki drugi komunikacijski alat mogao biti primjereniji.

131. Kada donose odluku o najprikladnijim alatima za komunikaciju, nadležna bi tijela trebala razmotriti barem sljedeće elemente:

- a) ciljnu publiku komunikacije, što može odrediti granularnost komunikacije;
- b) relevantnost određene teme za određenu skupinu dionika, sektor ili tržište u cjelini;
- c) vremenski raspored i hitnost komunikacije, čime se jamči da se tražene informacije pravodobno stavljaju na raspolaganje subjektima procjene; i
- d) vrstu informacija koje su predmet komunikacije.

4.4.10 Osposobljavanje osoblja nadležnog tijela

132. Nadležna tijela trebala bi osigurati da osoblje s izravnim ili neizravnim odgovornostima u vezi sa sprečavanjem pranja novca i financiranja terorizma posjeduje odgovarajuće znanje i razumijevanje primjenjivog zakonskog i regulatornog okvira za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma te da je prikladno kvalificirano i osposobljeno za ispravno nadzorno prosuđivanje.

133. Nadležna bi tijela trebala izraditi program osposobljavanja, koji bi trebao biti prilagođen kako bi ispunjavao potrebe u pogledu određenih funkcija unutar nadležnog tijela, odgovornosti povezane s radnim mjestima, senioriteta i iskustva članova osoblja. Taj bi se program osposobljavanja trebao redovito ažurirati i preispitivati. Nadležna bi tijela trebala pratiti razinu osposobljavanja koje su prošli pojedini članovi osoblja ili čitavi timovi, ovisno o slučaju.

134. Nadležna tijela trebala bi zajamčiti osposobljavanje svojih članova osoblja koji obavljaju poslove nadzora za praktičnu primjenu modela nadzora nadležnih tijela za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku, kako bi nadzorna tijela bila sposobna provesti nadzor sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku na djelotvoran i usklađen način. Nadležna tijela trebala bi zajamčiti da su svi relevantni članovi osoblja unutar nadležnog tijela, uključujući osoblje koje nije izravno uključeno u nadzor sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku, obaviješteni o ishodima procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma na razini sektora i pojedinačnih procjena rizika. Nadležna tijela među ostalim bi trebala osigurati da su nadzornici sposobni:

- a) razumjeti potrebu za fleksibilnošću kada se stajališta subjekata procjene u pogledu rizika i kontrola razlikuju od stajališta nadležnih tijela o tim rizicima i uzeti u obzir argumentaciju koju su pružili subjekti procjene;
- b) procijeniti kvalitetu procjene rizika koju su proveli subjekti procjene;
- c) procijeniti primjerenost, proporcionalnost i djelotvornost politika i postupaka subjekata procjene za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma i širih sustava upravljanja te unutarnjih kontrola u odnosu na vlastite procjene rizika subjekata procjene;
- d) razumjeti različite proizvode, usluge i financijske instrumente, kao i rizike kojima su izloženi;
- e) razumjeti nadzorni okvir nadležnih tijela, uključujući nadzornu strategiju i plan u području SPNFT-a; i
- f) razumjeti različite nadzorne alate koji se upotrebljavaju i prakse koje su uspostavila nadležna tijela te na koji su način oni relevantni za zadaće koje obavlja član osoblja, kao što je uporaba različitih nadzornih alata u praksi, kao i važnost suradnje s ostalim dionicima.

135. Osposobljavanje bi trebalo biti prilagođeno odgovornostima relevantnog osoblja i višeg rukovodstva u području SPNFT-a i može obuhvaćati interno i vanjsko osposobljavanje i konferencije, tečajeve e-učenja, biltene, rasprave o studijama slučaja, pronalaženje osoblja, povratne informacije o dovršenim zadaćama i ostale oblike „učenja kroz praksu”. Nadležna tijela također bi mogla ostvariti koristi od razmjene znanja među nadležnim tijelima i s ostalim relevantnim domaćim i inozemnim tijelima, kao što su bonitetna nadzorna tijela, financijsko-obavještajna jedinica, relevantna tijela EU-a, nadzornici u području SPNFT-a iz drugih zemalja.

136. Nadležna tijela trebala bi zajamčiti pravodobno pružanje relevantnog osposobljavanja, osobito za nove članove osoblja te u slučaju značajnih izmjena unutar okvira za nadzor u području SPNFT-a. Nadležna tijela trebala bi osigurati ažuriranu i relevantnu stručnost svojeg osoblja u

vezi sa sprečavanjem pranja novca i financiranja terorizma, uključujući osviještenost o rizicima u nastajanju prema potrebi.

4.5 4. korak – praćenje i ažuriranje modela nadzora koji se temelji na riziku

4.5.1 Preispitivanje strategije i planova za procjenu rizika i nadzor (1., 2. i 3. korak)

137. Nadzor koji se temelji na riziku nije jednokratna mjera, već kontinuiran i ciklički postupak. Stoga bi nadležna tijela trebala provoditi periodične ili ad hoc nadzore informacija na kojima je utemeljena njihova procjena rizika te bi, ako je to potrebno, trebala ažurirati te informacije.

138. U okviru tog cikličkog postupka nadležna bi tijela trebala redovito preispitivati i ažurirati svoje sektorske i pojedinačne procjene rizika subjekata procjene putem periodičnih ili ad hoc nadzora.

139. Također po potrebi treba ažurirati nadzornu strategiju i planove uspostavom periodičnih nadzora ili kao odgovor na vanjske događaje. Nadzorna strategija i planovi također bi trebali odražavati izmjene procjena rizika, osobito ako su utvrđeni rizici u nastajanju. Nadležna tijela trebala bi odražavati rezultate tih nadzora i ažuriranja u obliku izmjena nadzora koji se temelji na riziku.

a. Periodični nadzori

140. Nadležna tijela trebala bi provoditi periodične nadzore svojih pojedinačnih i sektorskih procjena rizika kako bi se osiguralo da one ostanu ažurne i relevantne. U okviru tih nadzoravažno je da nadležna tijela provjere jesu li pretpostavke na kojima se temelji procjena rizika i dalje ažurne, uključujući pretpostavke povezane s različitom razinom rizika koji predstavljaju relevantni sektori ili subjekti procjene ili razumijevanje djelotvornosti povezane s određenim nadzornim alatom.

141. Vremenski raspored svakog nadzora trebao bi biti usklađen s nadzornom strategijom i razmjernan riziku od pranja novca i financiranja terorizma povezanom sa sektorom i subjektom procjene. Nadzori bi trebali biti učestaliji za sektore i subjekte procjene koji su izloženi značajnim ili vrlo značajnim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma ili za sektore i subjekte procjene koji se suočavaju s čestim promjenama svojih aktivnosti i djeluju u okruženju koje se brzo mijenja.

b. Ad hoc nadzori

142. *Ad hoc* nadzori čimbenika rizika, procjene rizika i, kada je to potrebno, nadzornih strategija i planova trebali bi se provoditi nakon značajnih promjena koje utječu na profil rizika subjekta procjene, uključujući sljedeće:

- a) rizike od pranja novca i financiranja terorizma u nastajanju;

- b) nalaze neizravnog i izravnog nadzora i bilo koje daljnje korektivne mjere ili mjere za otklanjanje nedostataka koje provodi subjekt procjene;
- c) promjene ili pojavu novih informacija u vezi s vlasnicima kvalificiranih udjela, s članovima upravnog odbora ili djelovanjima nositelja ključnih funkcija ili s organizacijom subjekta procjene;
- d) izmjene nadnacionalne procjene rizika Europske komisije objavljene u skladu s člankom 6. stavkom 1. Direktive (EU) 2015/849, nacionalne procjene rizika ili nadzorne procjene rizika izrađene u skladu s ovim smjernicama;
- e) nove vrste poduzeća koja ulaze u sektor ili podsektor;
- f) iznenadne izmjene unutar sektora ili podsektora, uključujući izmjene baze stranaka, usluga i proizvoda koje nude, kanala dostave ili izloženosti određenim geografskim područjima;
- g) nove informacije koje su postale dostupne iz kojih proizlazi da je došlo do povećanja izloženosti riziku od pranja novca i financiranja terorizma u pogledu određenog subjekta procjene ili sektora;
- h) druge situacije u kojima nadležno tijelo ima opravdani razlog za vjerovanje da informacije na kojima se temelji njegova procjena rizika nisu više relevantne ili imaju znatne nedostatke.

143. Nadležna tijela također bi trebala razmotriti mogu li promjene koje utječu na određeni subjekt procjene utjecati i na druge subjekte procjene, a ujedno bi trebala preispitati procjenu rizika subjekata procjene koji su značajno pogođeni izmjenom.

144. Ako je zbog izmjene procjene rizika došlo do promjene kategorija ili ocjena rizika, nadležna tijela trebala bi zajamčiti da su njihovi interni sustavi i nadzorni priručnik ažurirani u skladu s tom promjenom.

4.5.2 Preispitivanje modela nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku

145. Nadležna tijela trebala bi nastojati osigurati da su njihovi unutarnji postupci i procedure ažurni i da se provode dosljedno i djelotvorno, uključujući metodologiju za procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma. Ako je to potrebno, nadležna bi tijela trebala bez odlaganja preispitati i ažurirati metodologiju.

146. Kada se preispitivanjem utvrde problemi u vezi s modelom nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku, nadležna tijela trebala bi poduzeti mjere za rješavanje tih problema. Međutim, nadležna tijela ne bi trebala provoditi učestale izmjene svojeg modela nadzora koji se temelji na riziku u kratkim vremenskim razmacima kako bi omogućila usporedbe tijekom vremena.

147. Ako nadležna tijela upotrebljavaju sustave za automatsko ocjenjivanje u svrhu provedbe procjene rizika, trebala bi preispitati slučajeve u kojima je automatski dodijeljena ocjena izmijenjena na temelju profesionalne prosudbe, iz čega proizlazi da dodijeljena ocjena nije

točno odražavala profil rizika subjekta procjene. U takvim bi slučajevima nadležna tijela trebala ispitati mogu li opseg i učestalost takvih izmjena ukazivati na pogrešku u metodologiji procjene rizika. U slučaju utvrđivanja pogreške nadležna bi tijela trebala poduzeti potrebne korake kako bi je ispravila.

a. Periodični nadzori

148. Nadležna tijela trebala bi periodično provoditi nadzor svojeg modela nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku s ciljem utvrđivanja postižu li se njime željeni ishodi i osobito je li razina nadzornih resursa i dalje u skladu s utvrđenim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma. Prilikom nadzora i provedbe procjene primjerenosti i djelotvornosti svojeg modela nadzora u području SPNFT-a koji se temelji na riziku nadležna tijela trebala bi upotrebljavati različite alate koji su im dostupni. Ti alati među ostalim uključuju sljedeće:

- a) profesionalnu stručnost;
- b) upitnike za samoprocjenu;
- c) ispitivanje nadzornih mjera i djelovanja na temelju uzorka;
- d) nove informacije kao što su izvješća i povratne informacije drugih nadležnih tijela ili relevantnih tijela u području SPNFT-a;
- e) povratne informacije dobivene od financijsko-obavještajnih jedinica, tijela za izvršavanje zakonodavstva i ostalih nacionalnih agencija; ili
- f) objave relevantnih europskih ili međunarodnih organizacija.

149. Nadležna bi se tijela ujedno trebala nastojati upoznati s najboljim međunarodnim praksama i razmotriti sudjelovanje na relevantnim međunarodnim i europskim forumima, kada je to moguće.

150. S pomoću mjerenja učinka nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma na razinu usklađenosti i djelotvornosti kontrola sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma subjekata procjene ujedno se može pomoći nadležnim tijelima u procjeni djelotvornosti njihova modela nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku.

b. Ad hoc nadzori

151. Osim provođenja redovitih nadzora u fiksnim vremenskim razmacima, nadležna tijela trebala bi pregledati, ažurirati ili izmijeniti svoj model nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku ako bi njegova primjerenost ili djelotvornost bila dovedena u pitanje uslijed događaja kao što su:

- a) vanjske evaluacije modela, uključujući evaluacije stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF), Moneyvala ili vanjske revizije;
- b) unutarnje evaluacije modela, uključujući unutarnju analizu nedostataka, izvješća o

unutarnjoj reviziji, ispitivanje osiguranja kvalitete i programe koji se temelje na „stečenim spoznajama”;

- c) značajne promjene zakonodavnog ili regulatornog okruženja za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma;
- d) objava relevantnih međunarodnih smjernica; i
- e) pojava ili utvrđivanje novih čimbenika rizika.

4.5.3 Organizacijski i postupovni aspekti postupka preispitivanja

152. Nadležna tijela trebala bi uspostaviti objektivan postupak preispitivanja svojeg modela nadzora koji se temelji na riziku i koji je utemeljen na jasnim i transparentnim unutarnjim postupcima. Takvim postupcima treba biti utvrđeno barem sljedeće:

- a) kada je potrebno provesti preispitivanje, odnosno koji bi događaji doveli do potrebe za preispitivanjem;
- b) opseg preispitivanja ili način za utvrđivanje opsega; i
- c) tko je zadužen za postupak preispitivanja unutar nadležnog tijela. Nadležna tijela trebala bi razmotriti trebaju li tim ili osoba unutar nadležnog tijela odgovorna za uspostavljanje modela nadzora koji se temelji na riziku također biti odgovorni za preispitivanje modela, odnosno treba li za preispitivanje biti odgovorna neka druga osoba ili neki drugi tim, kao što je tim nadležnog tijela za interno osiguranje kvalitete, unutarnju reviziju ili upravljanje rizikom.

153. Osim postupka unutarnjeg nadzora, nadležna tijela trebala bi razmotriti je li potrebno angažirati vanjskog stručnjaka u svrhu provedbe objektivne evaluacije njihova modela nadzora koji se temelji na riziku ili osiguravanja usklađivanja na nacionalnoj razini s modelima koje upotrebljavaju druga nadležna tijela.

4.5.4 Vođenje evidencija

154. Nadležna tijela trebala bi dokumentirati model nadzora sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku, njegovu provedbu i naknadna preispitivanja na prikladan način radi svoje institucionalne (nadzorne) memorije i ujedno bi trebala osigurati evidenciju ishoda, odluka i obrazloženja na temelju kojih su donesene, kako bi se osigurala usklađenost i dosljednost djelovanja koje nadležno tijelo poduzima za različite subjekte procjene.

4.5.5 Odgovornost

155. Više rukovodstvo nadležnih tijela trebalo bi na primjeren način razumjeti rizike od pranja novca i financiranja terorizma koji su prisutni u sektoru i podsektorima koji podliježu nadzoru te bi ga se trebalo redovito obavještavati o nadzornim mjerama u vezi sa sprečavanjem pranja novca i financiranja terorizma te o njihovu ishodu. Cilj toga jest omogućiti višem rukovodstvu da prosuđuje o sveukupnoj djelotvornosti mjera koje su proveli subjekti procjene s ciljem

smanjenja rizika kao i o potrebi za preispitivanjem, kada je potrebno, intenziteta i učestalosti nadzora i raspodjele nadzornih resursa.

156. Više rukovodstvo nadležnih tijela trebalo bi zajamčiti da su uspostavljeni primjereni sustavi upravljanja za odobrenje nadzorne strategije na razini višeg rukovodstva te naknadno uvedenih izmjena, kao i za praćenje napretka u pogledu provedbe nadzorne strategije u području SPNFT-a unutar nadležnog tijela. Osobito bi trebalo zajamčiti da nadležno tijelo posjeduje dostatne resurse za provedbu strategije, uključujući stručnjaka za SPNFT i stručnjake za pravna pitanja, politike i rizik, te da su nadzorni ciljevi utvrđeni u strategiji u potpunosti ostvareni.

Prilog

Pretvaranje kategorija rizika

1. scenarij: Ako nadležna tijela kategoriziraju svoje subjekte procjene i sektore u tri kategorije rizika, trebala bi primjenjivati pristup predstavljen u Tablici 1. kada se od njih zatraži da pretvore kategorije rizika u četiri kategorije, kako je predloženo u ovim smjernicama.

<i>Kategorije rizika nadležnog tijela</i>	<i>Kategorije rizika predložene u ovim smjernicama</i>
<i>Niski rizik</i> →	Manje značajan rizik
<i>Srednji rizik</i> →	Umjereno značajan rizik
<i>Visoki rizik</i> →	Vrlo značajan rizik

2. scenarij: Ako nadležna tijela kategoriziraju svoje subjekte procjene i sektore u pet kategorija rizika, trebala bi primjenjivati pristup predstavljen u Tablici 2. kada se od njih zatraži da pretvore kategorije rizika u četiri kategorije, kako je predloženo u ovim smjernicama.

<i>Kategorije rizika nadležnog tijela</i>	<i>Kategorije rizika predložene u ovim smjernicama</i>
<i>Niski rizik</i> →	Manje značajan rizik
<i>Umjereno niski rizik</i> →	Manje značajan rizik
<i>Umjereno visoki rizik</i> →	Umjereno značajan rizik
<i>Visoki rizik</i> →	Značajan rizik
<i>Ultra/vrlo visoki rizik</i> →	Vrlo značajan rizik